

HELDEN

HELDEN

Interviewbundel

HELDEN *interview bundle*

HELDEN

*Expositie / uitgave van
Exposition / edition of*

*Interview bundle with
the exhibition HEROES by*

Amsterdam, 2020

Met dank aan:

Neilson Barnard (foto Lena Waithe),
Mieke H. Hille (foto Andreas Burnier),
Indiana Transgender Network
(foto Marsha P Johnson),
Erwin Olaf (foto René Klijn),
Mieke Schlaman (foto Gloria Wekker),
Schomburg Center for Research in Black
Culture (foto Stormé DeLarverie).

Hannah van Herk voor het fotograferen
van alle geïnterviewden.

Michel Otten voor het schrijven van de
teksten.

Gemma Rameckers voor het redigeren
van de teksten.

Mariette van Staveren voor de Engelse
vertalingen.

Thanks to:

Neilson Barnard (photo Lena Waithe),
Mieke H. Hille (photo Andreas Burnier),
Indiana Transgender Network
(photo Marsha P Johnson),
Erwin Olaf (photo René Klijn),
Mieke Schlaman (photo Gloria Wekker),
Schomburg Center for Research in Black
Culture (photo Stormé DeLarverie).

Hannah van Herk for photographing all
persons interviewed.

Michel Otten for writing the texts.

Gemma Rameckers for editing the texts.

Mariette van Staveren for the English
translations.

Inhoud

8	Introductie 'Helden'
10	Nassiri Belaraj over René Klijn
14	Splinter Chabot over David Bowie en Prince
20	Astrid Oosenbrug over Andreas Burnier
26	Chris Rijksen over Gloria Wekker
32	So Roustayar over Marsha P Johnson
38	Raisa Sambo over Lena Waithe
44	Thorn Vineyard over Stormé DeLarverie

Contents

Introduction 'Helden'	9
Nassiri Belaraj about René Klijn	12
Splinter Chabot about David Bowie and Prince	17
Astrid Oosenbrug about Andreas Burnier	23
Chris Rijksen about Gloria Wekker	29
So Roustayar about Marsha P Johnson	35
Raisa Sambo about Lena Waithe	41
Thorn Vineyard about Stormé DeLarverie	47

Introductie 'Helden'

Held. Heldin. Heldenmoed. Heldenverering. Bestaand, fictief, historisch. Strijders, redders, beschermers: Helden kunnen voor veel mensen een rolmodel zijn. Een inspiratiebron die je helpt bij de vormgeving van je eigen leven.

Maar hoe je ze ook noemt, voor de geïnterviewde lhbtq'ers die iets over hun held wilden vertellen, riep de term niet meteen warme gevoelens op. Of ze vonden het heel ingewikkeld: 'Ik ben niet zo van de heldenverering, maar meer van de rolmodellen. Een held schept meteen veel verwachtingen', zoals Astrid Oosenbrug zegt. Het concept leent zich volgens Chris Rijksen bij uitstek 'voor een soort kritiekloze 'idolificatie'. En dat is iets wat eigenlijk nooit goed kan gaan.'

Neemt niet weg dat de 'held' die ze uiteindelijk kozen, veel betekend heeft voor de geïnterviewden. In deze IHLIA-tentoonstelling laten we hen aan het woord over die ene persoon die hen opgetild heeft en waardoor ze zich even niet alleen voelden. Maar die hen vooral inspireerde om ook hun eigen weg te volgen. Een reis vol obstakels die door de heteroseksuele omgeving niet altijd begrepen werd.

Met deze tentoonstelling willen we deze voorbeelden eren. En laten zien dat wij allemaal – de geïnterviewden, hun helden en natuurlijk jij ook – weer op de schouders staan van de illustere en moedige voorgangers die streden voor een diverse en inclusieve wereld.

In de tentoonstelling zijn ook mooie collectiestukken te zien uit het archief van IHLIA die de helden nog meer context geven.

HELDEN! heeft Nassiri Belaraj, Splinter Chabot, Astrid Oosenbrug, Chris Rijksen, So Roustayar, Raisa Sambo en Thorn Vineyard uitgenodigd om iets te komen vertellen over hun held. In de zeven panelen in deze tentoonstelling kun je hun verhalen 'bekijken' en lezen.

Natuurlijk werd er tijdens de interviews over veel meer interessante zaken gesproken. Daarvan hebben we deze bundel samengesteld met die (meer uitgewerkte) interviews. Op deze manier leren we ook de geïnterviewden wat beter kennen.

Introduction 'Helden'

Hero. Heroine. Heroism. Hero worship. Existing, fictional, historical. Fighters, saviours, protectors: heroes can be a role model for many people. A source of inspiration that helps you shape your own life.

Yet, whatever you call them, for the interviewed lhbt people who wanted to tell us about their hero, the term did not immediately evoke warm feelings. Or they thought it was very complicated: 'I don't relate that much to hero worship, I relate more to role models. A hero immediately creates a lot of expectations', as Astrid Oosenbrug says. According to Chris Rijksen, the concept lends itself very well 'to a kind of uncritical 'idolification'. And that is something that really never ends well.'

Nevertheless, the 'hero' they eventually chose has meant much to the interviewees. In this IHLIA exposition we give them the floor, to tell about that one person who has lifted them and, for a moment, has made them feel they were not alone. And above all, who inspired them to find their own way. A journey full of obstacles, not always understood by their heterosexual surroundings.

With this exposition we want to honour these examples. And we want to show that we all, - the interviewees, their heroes and of course you yourself -, stand on the shoulders of the illustrious and courageous predecessors who fought for a diverse and inclusive world.

The exposition also shows some great collection pieces from the IHLIA archives, to provide still more context to the heroes.

HEROES! has invited Nassiri Belaraj, Splinter Chabot, Astrid Oosenbrug, Chris Rijksen, So Roustayar, Raisa Sambo and Thorn Vineyard to come and talk about their hero. In the seven panels in this exposition, you can both read and 'look at' their stories.

Of course, the interviews contained much more interesting subjects. We have included these in the bundle we compiled with these (more detailed) interviews. In this way we also get to know the interviewees a little better.

Nassiri Belaraj over René Klijn

Hoe klein hij als mens ook in bed lag, des te groter ik hem vond. Het is niet niks om je zo kwetsbaar op te stellen. Ik was 18 toen ik samen met mijn moeder op de bank René Klijn bij Paul de Leeuw in de uitzending zag.

Op dat moment was ik nog heel erg blauw en ik maakte mij zorgen. Ik was nog niet uit de kast en koppelde hiv aan het homo-zijn. Het was eng en verdrietig tegelijk. Bovendien wist ik dat ik over mijn geaardheid niet kon praten. Ik ben zelf geboren in Nederland, maar mijn ouders komen uit Marokko. Iedereen wist natuurlijk dat Paul de Leeuw gay was, mijn moeder keek ook af en toe, maar ze maakte toen altijd heel nare en vervelende opmerkingen. Naar die tv, maar dus eigenlijk ook naar mij.

Zo rond 2010 ben ik pas echt uit de kast gekomen, want het ging totaal niet meer: ik was depressief, had een burn-out en bijna een zelfmoordpoging gedaan. Dan kun je twee dingen doen: of stoppen of hulp inschakelen. Dat heb ik gedaan bij mijn oudste zus en later bij mijn broer.

Mijn omgeving had het liefst gewild dat ik het binnen de familie had gehouden. Maar dat was voor mij niet meer voldoende. Ik had 25 jaar mijn mond gehouden en ik zag daarnaast mensen in mijn omgeving die zich voordeden als hetero en uiteindelijk ook moesten trouwen. Daarom voelde ik dat ik hiermee naar buiten moest treden. Tegelijkertijd hoopte ik iets te doorbreken, wat moeilijk is in de Marokkaanse taboe- en schaamtecultuur.

Lach en een traan

Ik denk dat ik in 2011 mijn eerste interview in de krant had. Dat is mij niet in dank afgenomen door de familie. Zelfs neefjes van mij uit Brussel bemoeiden zich ermee. Ik zei tegen hen dat zij hun leven hadden en ik het mijne en dat we dat gewoon zo moesten laten.

Omdat je met je eigen proces bezig bent, zal ik niet zeggen dat ik in die periode aan René Klijn heb gedacht maar destijds zag ik bij hem zelfacceptatie en het gegeven dat je er mag zijn. Je zag een mens en hoe sterk hij eigenlijk was, ook al was zijn lichaam op. En Paul de Leeuw deed dat natuurlijk zo goed. Totaal niet in scene gezet, puur. Het was echt mooie tv met een lach en een traan.

Als René nu binnen zou kunnen lopen zou ik hem daarvoor willen bedanken. Bedanken voor zijn zijn op dat moment. Ik denk dat hij er heel veel mensen mee heeft geholpen, vooral natuurlijk de mensen die hiv/aids hebben. Uit onwetendheid gingen mensen heel heftig met ze om. Door er in de uitzending zo *out in the open* over te praten, heeft hij een aantal taboes doorbroken.

Out in the open

Mijn zelfacceptatie is eigenlijk pas begonnen in 2014, nadat ik tijdens de Canal Parade in Amsterdam had meegevaren met de eerste Marokkaanse boot. Het was sowieso overweldigend met al die mensen: ik kwam andere Marokkaanse lhbt'ers tegen die ik totaal niet kende. Ik had zoiets nog nooit gezien.

Dat heeft me echt heel veel gebracht. Niet zo lang geleden heb ik Pink Marrakech opgericht, inmiddels is de stichting uitgegroeid tot een mooie organisatie waar ik directeur van ben, naast mijn werk als pedagoog. Wij houden ons bezig met het bespreekbaar maken van homoseksualiteit binnen de Marokkaanse gemeenschap: we geven gastlessen op scholen en we organiseren evenementen. Zo ben ik nu bezig met het eerste festival in februari 2020 in het Muziekgebouw aan 't IJ.

Nu zien mensen mij soms ook als rolmodel, alleen zo zie ik mezelf niet. Omdat ik op de voorgrond ben, op tv kom en interviews geef, krijg ik veel reacties van anderen. En waar ik kan, help ik. Mensen hoeven zich niet meer alleen te voelen. Want in tegenstelling tot toen ik opgroeide, zijn ze nu steeds meer te zien en te horen. Aardig wat gays van Marokkaanse komaf zijn *out in the open*, daardoor worden ze ook meer geaccepteerd.

Ingrijpend

Ik zou iedereen op het hart willen drukken om op een gegeven moment toch de stap te maken om voor jezelf te kiezen. Hoe moeilijk het ook is, zeker als je uit de Marokkaanse cultuur komt. Ik zal iemand nooit dwingen om uit die kast te komen. Dat moet iedereen doen op het moment dat hij/zij/hen de tijd daarvoor rijp acht. Maar je mag jezelf niet verloochenen en je moet niet leven voor je familie of voor de gemeenschap.

Als je jezelf bent en stevig in je schoenen staat, dan gaan er deuren voor je open en kan je omgeving je weinig doen.

Toch – en dat weet ik ook – is het een hele weg om daar te komen.

Ik heb nooit met mijn moeder over dat tv-fragment gesproken. Ik heb het gezien en voor mijzelf gehouden. Ik vermoedde dat ze het zelf op de een of andere manier ook ingrijpend vond om René zo te zien. Maar ik kon er niet over praten. Tot op de dag van vandaag niet, want ik heb al negen jaar geen contact meer met haar.”

NASSIRI BELARAJ

Pedagoog en oprichter Stichting Pink Marrakech

Held: René Klijn

Nederlands zanger en fotomodel. Op 28 november 1992 was hij te gast in het televisieprogramma *De Schreeuw van de Leeuw* van Paul de Leeuw waarin hij openhartig over zijn ziekte aids praatte.

Nassiri Belaraj about René Klijn

As small as he was, lying in bed, he grew in my view. It's quite something to present yourself in such a vulnerable state. I was 18 when I sat on the couch with my mother and saw René Klijn in Paul de Leeuw's television show.

At that moment, I was still very inexperienced, and I was worried. I had not yet come out and I linked HIV to being gay. It was scary and sad at the same time. I also knew that I couldn't talk about my orientation. I was born in the Netherlands but my parents originate from Morocco. Of course, everybody knew that Paul de Leeuw was gay. My mother also watched his show from time to time, but back then she always made awful, nasty remarks. Directed at the television, but really also at me.

I had my actual coming out only around 2010. Because I couldn't go on anymore, I was depressed, had a burn-out and had almost tried to kill myself. In such a situation, you have only two options: to stop or to seek help. I've done the latter, by asking my eldest sister for help and later my brother.

My surroundings wanted me to keep it in the family. But that no longer sufficed for me. I had kept my mouth shut for 25 years and I also saw how people near me pretended to be hetero and therefore eventually had to marry. That's why I felt I had to come forward publicly. At the same time, I hoped to force a breakthrough, which is hard in the Moroccan culture of shame and taboos.

A smile and a tear

I think that I had my first interview published in a newspaper in 2011. My family was extremely annoyed. Even my cousins from Brussels thought it necessary to interfere. I told them that they have their lives and I have my own, and that they should stop meddling.

Since I was so immersed in my own process, I won't pretend that I thought of René Klijn during that period, yet I did observe self-acceptance in him and the given of being allowed to be just the way you are. If René would be able to walk in right now, I'd want to thank him for that. Thank him for his way of being at that moment. You saw a human being and how strong he really was, despite his wrecked body. And of course Paul de Leeuw did such a great job. Nothing was staged, it was pure. It was genuine, touching tv with a smile and a tear.

If René would be able to walk in right now, I'd want to thank him for that. Thank him for his way of being at that moment. I think he has helped a great many people with it, most of all the people with HIV/AIDS, of course. Due to ignorance, people responded to them really harshly. By talking so openly about it René has broken several taboos.

Out in the open

My self-acceptance only started in full in 2014, after I boarded the first Moroccan boat at the

Canal Parade in Amsterdam. It definitely was an overwhelming experience: I met other Moroccan lgbti people whom I didn't know at all. I'd never seen anything like it before.

That really brought me a lot. Not so long ago I founded Pink Marrakech. In the meantime, the foundation has grown into a nice organisation, of which I'm the director, beside my work as a pedagogue. We're involved in making homosexuality the subject of discussion within the Moroccan community: we offer guest classes at schools and we organise events. Right now, for instance, I'm busy organising the first festival in February 2020, in Muziekgebouw aan 't IJ.

Nowadays, people also see me as a role model sometimes, but I don't look at myself that way. Since I'm in the foreground a lot, on tv, and because I give interviews, I get many reactions from other people. And I help whenever I can. People don't need to feel alone anymore. Because, different from when I grew up, gays are increasingly visible and audible. Quite a number of Moroccan gays are out in the open now, and that's why they're also more accepted.

Impact

I'd like to urge everyone to take that step at some point: choose you and your own life. However difficult it is, certainly when you come from the Moroccan culture. I'll never coerce someone to come out of that closet. That's something people should do when he/she/they thinks or think the time is ripe for it. But you shouldn't deny what you are and only live for your family or the community.

When you're true to yourself and you're sure of yourself, then many doors will open and your surroundings can't harm you anymore. And yet, I'm aware how long the road to get to that point really is.

I've never talked about that tv fragment with my mother. I've seen it and kept it to myself. I suspected that, in some way, it had a profound impact on her, too, to see René in that state. But I couldn't talk about it. I can't to this day, since I haven't had any contact with her in nine years.

NASSIRI BELARAJ

Educationalist and founder of the Pink Marrakech Foundation

Hero: René Klijn

Dutch singer and model. On 28 November 1992, he was a guest in the tv show The Scream of De Leeuw of Paul de Leeuw, where he opened up about his illness, AIDS.

Splinter Chabot over David Bowie en Prince

Hoewel het begrip lhbti misschien niet volledig op hun van toepassing is, hebben David Bowie en Prince hier voor mij wel een heel belangrijke rol in gespeeld. Behalve hun fantastische muziek, zit het hem er ook in dat beide artiesten op belangrijke momenten met mij verbonden zijn geweest, waardoor ik ze eigenlijk ook nooit los kan laten. Bij Prince was het toen ik tijdens kerstavond eindelijk aan mijn vader en moeder en broers wilde vertellen dat ik een jongen had ontmoet. Ik had het min of meer al wel aan mijn oudste broer verteld, omdat ik een soort van medestander wilde. Want hoe moet je dat doen? Ook nog eens op kerstavond, wat bij ons thuis een traditie is met het maken van het gerecht van opa en kaarsen op tafel. Bovendien zijn we een nogal drukke familie.

In die tijd schalde Prince veelvuldig uit mijn speakers, ook toen mijn broer op kerstavond mijn kamer binnenkwam. Ik liet niet zo vaak mensen in mijn kamer binnen, omdat het mijn eigen plek was. Vaak is je eigen slaapkamer, weliswaar met de gordijnen dicht, naast je hoofd, een van de weinige veilige plekken om na te denken en dingen te onderzoeken. Op mijn vraag hoe ik het dan het beste kon aanpakken – moest ik zeggen: ‘Ik wil het er niet over hebben, maar ik heb iemand ontmoet, het is een jongen, laten we verder gaan?’ – zei mijn broer dat ik het helemaal niet moest vertellen als iets negatiefs, maar als iets moois.

Misschien ben ik daar heel teatraal of principieel in, maar ik vond eigenlijk dat ik helemaal niet uit de kast hoefde te komen, omdat ik er zelf ook nooit in ben gaan zitten. Ik heb drie broers die op een gegeven moment zeiden dat ze een leuk meisje hadden ontmoet. Prima natuurlijk, maar toen vond ik ook dat ik het recht had om te zeggen dat ik een leuk iemand had ontmoet, in mijn geval een jongen. Het ging er om dat ik niet hoefde te zeggen dat ik homo ben. Natuurlijk, ik val op mensen van hetzelfde geslacht, maar ik ben veel meer dan dat. Vooral voor de buitenwereld word je al heel snel één ding.

Hetzelfde thema speelde bij Prince ook. Bijvoorbeeld op zijn album *Controversy* dat erover gaat dat iedereen hem wil definiëren. Sowieso zit er in die muziek spanning, sfeer, seks en een soort van zoektocht. Bovendien zijn zijn bewegingen als bliksem. Als het nog kon zou ik aan Prince willen vragen of hij mij kan leren dansen op zijn complex in Paisley Park in de VS. Zijn manier van dansen staat voor veel meer: vanuit die dans ga je durven, van daaruit ga je zingen, ook al kun je misschien helemaal niet zingen, en krijg je de moed om iets te dragen wat veel reacties kan oproepen.

Ik werk nu bijvoorbeeld samen met modeontwerper Peter George die een glitterpak voor mij had ontworpen. Dat pak is geweldig, maar als je thuis bent en je weet dat je daarmee nog over straat moet, dan moet je toch een soort drempel over. Hetzelfde geldt voor make-up bij mannen. Ik heb voor de gein cosmetica besteld, niet dat ik mij per se enorm op wil maken, maar ik vind het heel mooi als een man een soort lijntje om zijn ogen heeft.

Kettingen

Mijn ouders zagen mijn worsteling al wat langer en probeerden mij te helpen door het onderwerp naar voren te brengen. Maar omdat ik er thuis niet over wilde spreken, ontweek ik altijd vragen daarover. Toen gaf mijn vader mij op sinterklaasavond een cd van David Bowie, mijn eerste album van hem. Het was toch een beetje alsof mijn vader hiermee zijn 'goedkeuring' gaf.

Als ik Bowies muziek in mijn kamer aan had staan en ik hoorde dat een van mijn broers het mooi vond, deed ik hem vaak iets harder. Ik bedacht me dat als ze de muziek goed vonden, ze het vast ook wel ok vonden dat Bowie fluïde was en veel speelde met mannelijk- en vrouwelijkheid. Je gaat dat soort dingen dus heel erg gebruiken om zekerheid te creëren.

Daarnaast speelde hij letterlijk met identiteiten, in die zin dat hij altijd iemand anders was. Ik had dan ook graag met hem willen praten over hoe bij hem dat proces werkte als hij zich een nieuw 'personage' aanmat. Er zijn wel dingen over geschreven, maar ik vind het heel interessant hoe je met je eigen identiteit kan spelen door die aan te passen, zonder dat je je wezenlijke zelf uit het oog verliest.

Er zijn nog altijd onzichtbare kettingen in de samenleving die je als een anker op een bepaalde manier en plek vasthouden. Daarvan durfden zij zich toch echt los te maken en dat is heel inspirerend. Daarom zoek ik, als ik even wat moed kan gebruiken, muziek van Prince of David Bowie op, doe die in mijn oortjes en steek ik in gedachten mijn middelvinger op naar de mogelijke blikken op straat. Weliswaar straalden ze zelf een ongelooflijke zekerheid uit, maar ze hadden vast ook hun twijfels. Daarom zou ik ook wel willen weten wat zij dachten voordat ze de straat op gingen.

Vleugels

Die durf had ik nodig op die kerstavond: ik was natuurlijk doodnervus op het moment dat het hoofdgerecht op tafel kwam. Mijn oudste broer keek mij aan en toen wist ik dat ik het moest doen. Bovendien had ik tegen een vriendin van mij gezegd dat ik het die avond zou gaan vertellen, evenals tegen die jongen. Ik schraapte mijn keel en toen zei ik: 'Jongens, voordat we beginnen met eten, wil ik graag wat zeggen.' Werd er meteen gereageerd met of het niet na het eten kon, anders werd alles koud. Hoe dan ook, uiteindelijk kon ik het niet helemaal uitbrengen zoals ik het had geoefend, want er kwam meteen een tsunami van emoties naar boven. En hoewel het uiteindelijk voelt alsof je vleugels krijgt, leek het er in het begin op of er iets ongemakkelijks in je lichaam bleef zitten. Alsof je een beetje anders bent, terwijl het niet zo is. Maar elke dag groeiden die vleugels van de vrijheid een beetje meer. Door zo met zijn muziek bezig te zijn, is Prince eigenlijk voor altijd met dit moment verbonden. Ik luister hem nu bijna elke dag nog, sowieso elke week.

Eenzelfde ervaring heb ik met David Bowie. Toen ik ging studeren ontmoette ik een jongen met wie ik zoende en die bleef slapen, en toen heb ik daarna eigenlijk alleen maar David Bowie geluisterd. Vooral het album Diamond Dogs met nummers als Sweet Thing. Dat zijn van die nummers waarin je een beetje weg zweeft en die heel erg verbonden zijn met dat verliefde gevoel. Boven-

dien zijn er, als je in mijn woonkamer komt, overal boekenhouders te zien in de vorm van het gezicht van Bowie zodat hij je bijna vanuit elke hoek aankijkt. Als ik ooit iemand vind die niet van David Bowie houdt, dan wordt het een enorm probleem denk ik.

Als je van Prince of Bowie niet zoveel weet dan is niets lekkerder dan ergens heel veel muziek van ze te bestellen, de deur op slot te draaien, je mobiel weg te leggen en alles te beluisteren. Omdat beide artiesten zijn gehuld in een waas van mysterie, voel je je als een Alice in Wonderland als je hun oeuvre gaat ontdekken. Nog steeds. Daarom heb ik ook voor hen gekozen als personages die veel terugkomen in het boekje dat ik schrijf over de persoonlijke zoektocht en worsteling die je aflegt als je jezelf probeert te ontdekken. Ze dwingen je te dansen en dat is uiteindelijk misschien wel het leukste wat er is. Ze zijn in mijn ogen de ambassadeurs van de vrijheid.

SPLINTER CHABOT

Presentator

Helden: Prince en David Bowie

Prince was een Amerikaans popartiest in de funk- en rocktraditie. Naast zanger, componist, gitarist, toetsenist en bassist was hij danser, platenproducer, filmregisseur en acteur.

David Bowie was een Britse zanger, songwriter, muziekproducent en acteur. Hij wordt beschouwd als een van de invloedrijkste rockmuzikanten vanaf de jaren zestig tot heden.

Splinter Chabot about David Bowie and Prince

Although the term lhbti may not fully apply to them, David Bowie and Prince have played that important role for me. This is caused, not only by their fantastic music, but also by the fact that both have been connected to me at important moments in my life, which makes it impossible for me to ever let them go. In Prince's case that moment came when, during Christmas Eve, I finally wanted to tell my father and mother and brothers that I'd met a boy. I had already told my eldest brother about it because I wanted some sort of ally, for how do you go about something like this? And on Christmas Eve, which is an evening of tradition at our home; we make my granddad's dish and we have candles on the table. We're also quite a loud family.

At that time, Prince often blared from my speakers, as was the case when my brother entered my room on Christmas Eve. I didn't allow people access to my room all that often, because it was my personal place. Usually, your own bedroom is one of the few safe places to think and investigate things, with the curtains closed, next to your head. My own answer to my question about the best approach was to say: "I don't want to talk about it, but I've met someone, it's a boy, now shall we please move on?" But my brother responded that I shouldn't tell it like it was a negative thing, but like it was a wonderful thing.

Maybe I'm very theatrical or principled in this respect, but I thought I didn't need to come out of the closet at all, since I never went into it in the first place. I have three brothers who, at a given moment, all reported they had met a nice girl. Great, of course, but then I thought I had the right to say I had met someone nice, too, in this case a boy. It was important I wouldn't have to say that I'm gay. Of course I'm attracted to people of the same gender, but I'm much more than that. Especially the outside world will otherwise reduce you to only one thing.

The same theme was also important to Prince. For instance, on his album *Controversy*, which is about the fact that everybody wants to define him. That music definitely contains tension, atmosphere, sex and some sort of quest. Moreover, his movements are like lightning. If it would still be possible, I'd like to ask Prince to teach me how to dance at his complex in Paisley Park in the US. His way of dancing represents much more: that dance makes you courageous, it makes you sing even when you can't sing at all, and you dare put on clothes that may provoke a lot of response.

At this moment I'm cooperating with fashion designer Peter George, who has designed a glitter suit for me. That suit is great, but when you're at home and know that you must leave your house in it later on, you still have to cross some sort of threshold. The same goes for the makeup for men. Just for fun, I've ordered makeup stuff, not because I need to put it on in large quantities, but because I think it's beautiful when a man wears a thin line around his eyes.

Chains

My parents had already observed my struggle for some time and tried to help me by starting discussions on the subject. But because I didn't want to talk about it at home, I always evaded

their questions. Then, at St. Nicholas Eve, my father gave me a David Bowie CD as a present, my first album of him. It was a little as though, through that present, my father gave me his 'blessing'.

When I was playing Bowie's music in my room and heard that one of my brothers liked it, I often turned up the volume a little. I imagined that if they appreciated the music, they might also consider it okay that Bowie was fluid and played around a lot with masculinity and femininity. You start to use this kind of things a lot to create assurance.

Bowie also literally played with identities, in the sense that he was always somebody different. For that reason, I would've liked to talk with him about how that process worked with him, each time he adopted another 'persona'. Some things have been written about it, but to me it's hugely interesting how you can play with your identity by adapting it without losing sight of your true self.

There were and still are invisible chains in society, which keep you down in a particular way and at a particular spot, like an anchor. These singers had the courage to really break free from them and that's very inspiring. That's why, every time I need a little courage, I look up music by Prince or Bowie, plug in my earpieces, and in my mind give the middle finger to potential stares on the street. Although they radiated an unbelievable self-confidence, privately they must've had doubts. That's why I'd also like to know what their thoughts were before they went outside.

Wings

That courage I also needed on Christmas Eve: naturally, I was a nervous wreck by the time the main course hit the table. My eldest brother looked at me and I knew I had to do it. I had also said to a girlfriend of mine that I was going to tell them that evening, and to that boy as well. So I cleared my throat and said: "Guys, before we start eating, I'd like to say something." Their immediate response was whether it couldn't wait until after dinner, otherwise the food would get cold. Anyway, in the end I couldn't quite spit it out like I had practiced, because I was immediately overwhelmed by a tsunami of emotions. And although it ultimately felt like getting wings, in the beginning it felt as though something uncomfortable stayed behind in my body. As if you're a bit different but you're not. But every day those wings of freedom grow a little bigger. By engaging with his music so intensely, Prince is forever connected to this moment. At present, I listen to him almost every day, surely every week.

I have a similar experience with David Bowie. When I went to university, I met a boy I kissed and who stayed the night, and afterwards I only listened to David Bowie. Especially to the album Diamond Dogs, with songs like Sweet Thing. These are songs that make you float away and are very connected to that love-struck feeling. And when you enter my living room, you'll see bookends in the shape of Bowie's face everywhere, making him look at you from every angle. If I ever find someone who doesn't like David Bowie, I think I'll have a big problem.

When you don't know that much about Prince or Bowie, nothing is nicer than to order a whole lot of their music somewhere, lock your door, put away your mobile and listen to it all. Since both artists are shrouded in a haze of mystery, you feel like Alice in Wonderland when you start out to discover their oeuvre. That's still the same. That is why I have chosen them as characters who come back a lot in a book I'm writing about the personal struggles you can encounter when trying to discover yourself. They force you to dance, and maybe that's the nicest thing of all. In my view, they're the ambassadors of freedom.

SPLINTER CHABOT Presenter

Heroes: Prince and David Bowie

Prince was an American pop artist in the funk- and rock traditions. Besides being a singer, composer, guitar player, keyboard player and base player, he was also a dancer, record producer, film maker and actor.

David Bowie was a British singer, songwriter, music producer and actor. He is considered one of the most influential rock musicians from the 1960s to the present.

Astrid Oosenbrug over Andreas Burnier

Toen ik voorzitter werd van het COC zag ik dat ze de zalen vernoemd hadden naar helden en rolmodellen. En daar was Andreas Burnier er een van.

Ik vroeg me af waar ik die naam toch van kende. Het bleek dat ik *Het jongensuur* van haar had gelezen, een van de eerste boeken die ik in mijn puberteit verslond. Haar werk was voor het COC reden om haar als tweede vrouw in 1993 de Bob Angelo Penning toe te kennen. Ze vonden dat Burnier als openlijk homoseksuele vrouw en auteur een vroeg rolmodel was met een status die vergelijkbaar is met die van Gerard Reve en Anna Blaman.

Ontheemd

Het verhaal gaat over oorlog, onderduiken en van adres naar adres moeten. Juist het gevoel dat je steeds ontheemd bent, dat je ergens uit een veilige omgeving wordt weggehaald, dat was voor mij herkenbaar. Mijn moeder liep weg toen ik vier was, ik kwam in een pleeggezin en in tehuizen terecht. Dan raak je verloren in de wereld en de beschrijving van dat gevoel zat heel erg in dat boek.

Naast de ervaringen van het zijn van een onderduikkind, beschrijft Burnier hoe hoofdpersoon Simone probeert om een plaats te veroveren in de jongenswereld. Daarom heeft *Het Jongensuur* van alle boeken die Burnier geschreven heeft de meeste indruk op mij gemaakt. Juist omdat ik het las in de periode waarin ik mezelf aan het ontdekken was en met niemand mijn gevoelens kon delen. Ik had niemand in mijn omgeving die anders was of die mij snapte. Want de meisjes waren heel erg meisjes. Ik had een paar vriendinnen die een beetje zoals ik waren, maar ik speelde vooral heel veel met jongens.

Een tijd lang dacht ik dat ik een jongen wilde zijn, alleen al omdat ik vermoedde dat het leven beter zou zijn. Daarbij was ik vrij stoer en jongensachtig. Anderen vroegen zich al snel af of ik een jongen of een meisje was. Bij Andreas zaten daar nog transgendergevoelens bij, al is dat volgens mij nooit echt helder geworden. Maar uiteindelijk werd ik ouder en kwam ik erachter dat ik helemaal geen man wil zijn. Ik ben een vrouw, maar wel een stoere vrouw. Anderen kunnen wel zeggen dat ik me als een meisje hoor te gedragen, maar dat hoeft helemaal niet. Want in dit boek staat dat ik gewoon mag zijn wie ik ben. Het was een bevestiging van iets wat je eigenlijk al heel lang weet, maar dat eerder voor jou geen naam had.

Gelijkwaardigheid

Net als Burnier beschouw ik mezelf als een feminist, omdat ik mij uitspreek, dingen wil veranderen en heel erg denk in gelijkwaardigheid. Volgens Burnier moet je hierin altijd sociaaleconomische aspecten mee laten wegen. Mannen en vrouwen zijn niet precies gelijk, daar kunnen we nog honderdduizend discussies over hebben, maar er moet wel gelijkwaardigheid zijn. Dat je bijvoorbeeld als vrouw net zoveel verdient als een man. Uiteindelijk ben ik politiek actief geworden, want je kunt veel roepen maar als er niks verandert dan moet je op de plek zijn waar je dit kunt regelen.

Toch zijn we zestig jaar verder, maar wat is er nu echt veranderd? Anders dan dat de huwelijksstatus en het beroep niet meer in het paspoort hoeven te staan, zijn veel essentiële sociaaleconomische dingen nog niet goed geregeld. Daarnaast is het een cultureel ding. Op werkniveau moet je je als vrouw tien keer meer bewijzen. Ik ben iemand met een IT-achtergrond. Hoe vaak krijg ik niet de vraag gesteld 'Kun je dat wel?' 'Vraag je dat ook aan je mannelijke collega?', zeg ik daarom terug.

Als het nog zou kunnen, zou ik aan Andreas willen vragen hoe zij dit ziet en of ze het idee heeft dat we stilstaan of voor- of achteruit gaan.

Ik denk dat we achteruit gaan en ik ben daarom bang dat dat invloed heeft op hoe er gekeken wordt naar mensen die anders zijn. De hele lhbtqi-emanipatie moet erop gericht zijn dat we meer voor ons zelf durven op te komen. Daarbij speelt intersectionaliteit ook een rol. Als vrouw sta je een trapje lager dan een man, als je daarbij ook nog lesbisch bent, sta je weer een trapje lager. Dat geldt helemaal voor een lesbische vrouw van kleur. Je zou verwachten dat je als vrouwen elkaar gaat helpen, maar je ziet eerder dat we tegen elkaar strijden. Daar moeten vrouwen beter in worden met elkaar.

Tegelijkertijd zie je dat de h in de lhbtqi nog altijd dominant aanwezig is. Ik probeer een beetje om dat tijt te keren, wat ingewikkeld is. Ik kom regelmatig witte homomannen tegen die vinden dat zij alles alleen geregeld hebben. Maar hoe komt dat? Omdat zij veel zichtbaarder waren. Terwijl mensen als Andreas Burnier ook op de barricaden hebben gestaan, maar die waren niet of minder zichtbaar. En daardoor konden ik en vele andere vrouwen van mijn generatie ons nauwelijks optrekken aan figuren die bijvoorbeeld wat stoerder waren of echt feministisch. Dat vind ik pijnlijk om te constateren.

Hokjes en rollen

Op een gegeven moment verdwijnt je held naar de achtergrond, want je leeft toch je eigen leven, maar onze geschiedenissen zijn wel een beetje parallel blijven lopen. Ik ben op mijn 30e ook van mijn man gescheiden. Ik wilde heel graag kinderen, dus was trouwen de meest veilige en makkelijke manier. En het is eigenlijk ook wat mensen van je verwachten. Maar dan word je op een dag wakker en denk je dat dit helemaal niet is wat je wil. Ik wilde voor mijzelf leven. Uiteindelijk ben ik weer met een man, maar wel helemaal op mijn voorwaarden.

Gedurende mijn eigen leven ben ik mij daarom steeds meer gaan verdiepen in waarom we ons constant in die hokjes en rollen laten duwen. Tegenwoordig stellen we het binaire systeem veel meer ter discussie: het is al meer geaccepteerd dat je een mannelijke vrouw hebt of vrouwelijke mannen, of dat je je helemaal niet identificeert als man of vrouw. Dat was vroeger wel anders. Ik heb denk ik in die tijd wel twintig vakjes gehad waar ze me in probeerden te proppen. Maar ik rende daar ook net zo hard weer uit. Uiteindelijk zei ik dat dit gewoon is wie ik ben. En dit is hoe ik mij identificeer en in het leven sta. Je komt daar natuurlijk niet zomaar en het is makkelijker gezegd dan gedaan om dicht bij jezelf te blijven. Desalniettemin is dat op den duur wel mijn redding

geweest. Dan loop je misschien tegen mensen aan die minder aardig zijn, maar daar moet je ook mee leren omgaan.

En toch, hoewel ik wars ben van alle hokjes en dingen, vind ik uiteindelijk wel dat je dingen soms moet benoemen. Want als ik af en toe niet zeg dat ik biseksueel ben, bestaat het ook niet. Dat heb ik heel jong geleerd. Als je ontdekt dat er een naam voor is, dan word je al meer een echt mens en voel je je niet zo alleen. Dat lijkt voor hetero's soms moeilijk te vatten, want als ik er niet mee, zoals sommige hetero's zeggen, 'te koop zou lopen' gaan ze ervan uit dat je hetero bent.

Wat ik merk is dat je bijna nooit meer terugkijkt op hoe je uiteindelijk bent gekomen op de plek waar je nu bent. Maar toen ik bij het COC de Burnierzaal zag wist ik dat het goed is om voor jezelf je helden weer eens terug te halen. Bovendien denk je vaak in termen als: ik heb dit en dat zelf gedaan, maar in eerste instantie is er altijd iemand geweest die iets in jou zag, die jou wilde helpen. Dat is heel belangrijk. Dat is bij mij ook het geval geweest toen ik van een oplettende juf of meester bij mij op school het boek *Het jongensuur* kreeg.

ASTRID OOSENBURG

COC-voorzitter, oud-Kamerlid voor de PvdA

Held: Andreas Burnier

Nederlandse schrijfster. Onder haar eigen naam, Catharina Irma Dessaur, was ze van 1973 tot 1988 hoogleraar criminologie aan de Katholieke Universiteit Nijmegen.

Astrid Oosenbrug about Andreas Burnier

When I was appointed chair of the COC, I saw that they had named the rooms after heroes and role models. And Andreas Burnier was one of them.

I asked myself how I knew this name anyway. It turned out that I'd read her book *Boys Only* (in Dutch: *Het Jongensuur*), one of the first books I devoured in puberty. Her work prompted the COC to award her the Bob Angelo Medal of Honour, the second woman to get one. They regarded Burnier, who was an openly gay woman and author, as an early role model with a status comparable to those of fello writers Gerard Reve and Anna Blaman.

Displaced

The story tells us about the war, about going into hiding and having to move from one address to the next. Precisely the feeling of being uprooted all the time, of being taken out of a safe environment, that was something I recognised. My mother walked out when I was four, I was placed into foster care and children's homes. You get lost in the world and the book gave a very good description of that feeling.

Besides working through the experience of having been a child in hiding during the war, main character Simone tries to establish a position in the world of boys. This is why I've found *Boys Only* the most impressive of all the books Burnier has written. Precisely because I've read it during the period in which I was hard at work discovering myself and could share my feelings with no-one else. Nobody in my surroundings was different or understood me. Because the girls were very girly. I had a couple of girlfriends who were a little like me, but I mainly played with boys a lot.

For a time I thought I wanted to be a boy, for a start because I suspected life would be better then. I was also quite tough and boyish. Other people soon started to wonder whether I was a boy or a girl. Andreas also had transgender feelings, although I think this has never become absolutely clear. Yet, eventually, when I grew older, I found out that I didn't want to be a man at all. I'm a woman, but a tough woman at that. Others may say that I should behave like a girl, but I don't have to do that at all. Because in this book it's written that I can just be who I am. It was an acknowledgement of something that I'd already known for a very long time, but that, in my mind, had never before been named.

Equality

Like Burnier, I consider myself a feminist, because I speak out, want to change things and always think in terms of equality. According to Burnier, socioeconomic aspects should always be taken into account, too. Men and women are not exactly alike, that's a subject we may keep discussing forever, but there must be equality, nevertheless. A woman should earn just as much as a man, for instance. Ultimately, I became politically active, because you can shout all sorts of things, but when nothing changes you should relocate to the spot where these things can be arranged.

Now sixty years have passed, and what has really changed? Besides that your marital status and profession no longer need to be stated in your passport, a lot of essential socioeconomic matters have not yet been taken care of. For the rest, it's a cultural thing. At work, as a woman you have to prove yourself ten times as much. I'm someone with a background in IT. How often do they ask me: 'Are you sure you can do that?' That's why I reply: 'Do you also put this question to your male co-workers?'

If this were still possible, I'd like to ask Andreas how she sees this and whether she thinks we are at a standstill or progressing, or taking steps back.

I think we're going backwards. That's why I'm afraid this will influence the way people who are different are looked upon. The entire LGBTI emancipation should focus on improving our ability to stand up for ourselves. Intersectionality plays a role in this, too. As a woman, you're a rung down the ladder from a man, and you're still a rung further down when you're a lesbian on top of that. This applies even more when you're a lesbian woman of colour. You'd expect that, as women, we'd start helping each other but, just the opposite, we rather fight each other. Together, women need to get better at that.

At the same time, we still see the dominant presence of the 'g' in LGBTI. I try sometimes to play my small part in turning the tide, which is complicated. I regularly encounter white gay men who think they alone have taken care of things. Why? Because they were much more visible. Women like Andreas Burnier could also be found on the barricades, but they were hardly visible or invisible. And because of that, I and many women of my generation have had a hard time drawing on figures who were, for example, tougher or truly feminist. It pains me to say this.

Boxes and roles

At some point your hero disappears into the background, because you live your own life after all. Yet, our life histories have continued to run a more or less parallel course. I, too, divorced my husband when I was thirty. I really wanted to have children, so the safest and easiest way was to marry. It's also what people expect of you. However, you wake up one day and realise that this is not at all what you want. I wanted to live for myself. Nowadays, I'm living with a man again, but entirely on my own conditions.

This is why, throughout my own life, I've delved deeper and deeper into the question why we let ourselves be pushed into boxes and roles. Nowadays, the binary system is much more often the subject of debate: already, it's much more accepted to be a manly woman or a feminine man, or that you refuse to self-identify as either a man or a woman. That was quite different in the past! I think that I've had twenty boxes into which they tried to push me. But I escaped from those boxes just as quickly. In the end, I said: "This just is who I am. This is how I self-identify, and this is my approach to life." This is not a point I've reached easily; it's easier said than done to stay close to who you are. Nonetheless, this has been my salvation in the long run. Maybe I've encountered people who were unkind, but that's something you must learn to deal with anyway.

And yet, although I'm averse to all boxes, I do think it's important sometimes to define things. Because if I don't say, now and then, that I'm bisexual, it doesn't exist. I've learned this at a very young age. When you discover there's a name for it, it already changes you a little more into a real human being and you don't feel so alone. That sometimes seems hard to understand for straight people, since they would simply assume that I'm hetero if I'd stop 'advertising it', as some straights call it.

I notice that I almost never look back at what has ultimately led me to the place where I am today. But when I saw the Burnier room at the COC, I knew that it's good, now and then, to remember your personal heroes. We also tend to think in terms of "I've done this or that myself", but in the beginning there was always someone else who saw something in you, who wanted to help you. That's very important. For me, that happened at school, when an alert teacher gave me the book *Boys Only*.

ASTRID OOOSENBRUG

COC chair, former Member of Parliament for the PvdA

Hero: Andreas Burnier

Dutch writer. Under her own name, Catharina Irma Dessaur, she was professor of criminology at the Radboud University Nijmegen from 1973 to 1988.

Chris Rijksen over Gloria Wekker

Als er iemand is die dertig jaar tegen de stroom inzwemt en haar tijd ver vooruit is geweest, dan is dat Gloria Wekker. Daar kijk ik enorm tegenop. Ik vind haar een bijzondere denker met een bepaald soort vuur in zich dat ook niet uitgaat. Daarom wilde ik in plaats van een witte homo-man haar in het zonnetje zetten.

Ik denk dat er op een gegeven moment dingen zijn gaan klikken toen ik als Kunstacademiestudent een minor in Leiden volgde met een vak als Gender & Etniciteit. Dat ging over machtsverhoudingen en over zowel het koloniale als het postkoloniale denken. Zij kwam naar voren en ik vond dat ze dit zo helder en genadeloos op kon schrijven. Er zat een ongemakkelijke waarheid in die ik zelf niet eerder zo had gezien of kon verwoorden. Zeker omdat ik ook nog eens wit ben en niet de ervaring van onderdrukking op kleur heb.

In de queerhoekjes waar ik mij in beweeg gaat het heel erg over de maatschappij zoals die nu ingericht is. En met de machtsstructuren die er nu zijn, is dat voor best veel mensen kut. We kunnen slingers ophangen, zodat het iets minder kut is of we kunnen het hele systeem veranderen. Maar hoe doe je dat? Daar wil je mensen over na laten denken die dat ook echt kunnen. En als het gaat om verkiezingen dat het personen zijn aan wie je je stem durft toe te vertrouwen. Voor mij zou dat Gloria Wekker zijn. Met nog meer mensen natuurlijk, want je moet dat niet in je eentje doen.

Erkennen

Volgens mij zegt zij in een van haar interviews dat ze in 1987 naar de VS ging en daar pas voor het eerst een zwarte hoogleraar had. Ze beseftte dat ze altijd in een systeem heeft gezeten dat niet op haar gebouwd is. Maar ze zette toch door, werd universitair hoofddocent en vervolgens professor ondanks de kritiek dat haar werk niet wetenschappelijk zou zijn. Dat lijkt mij vreselijk. Haar werk raakt iets dat mensen ontzettend woest maakt en waarbij alles uit de kast wordt gehaald om haar te ondermijnen en in diskrediet te brengen. Dat ze desalniettemin doorgaat, is gewoon waanzinnig. Daar moet je een ontzettende veerkracht voor hebben. En nu is ze met emeritaat en zit ze in de politiek.

Haar verhaal in *Witte onschuld* zet veel kwaad bloed bij witte mensen die denken dat ze beschuldigd worden. Op een gegeven moment heeft ze het in een interview over een wit iemand die op haar afkomt en zegt dat zij vanwege armoede ook niet geprofiteerd hebben van het kapitalisme. Waarop Gloria Wekker reageert in de trant van dat diegene die haar aansprak in een land is opgegroeid met een nationale identiteit waarvan je durft en geleerd is te zeggen dat je daar trots op mag zijn. Dat ze een bepaald soort gevoel van eigenwaarde heeft meegekregen en dat dat niet iets is waar ze zich schuldig om moet voelen, maar dat witte mensen zoals zij wel moeten erkennen. Evenals dat zwarte mensen die ervaring niet delen.

Toch worden er nauwelijks diepergaande gesprekken gevoerd over racisme en (wit) privilege. En als dat wel gebeurt, komt dat niet tot uiting in de krant of in de reacties op Wekker. Natuurlijk is er vooruitgang, maar het gaat met horten en stoten. Ik moet denken aan het moment dat Obama president werd en dat sommige mensen in de hoekjes van antiracisme hoopten dat we ons eindelijk konden ontworstelen aan de racistische structuren van de maatschappij. Maar er

waren ook mensen die bang waren dat dit juist een tegenreactie zou oproepen die nog vervelender en feller zou zijn. En nu zitten we met Trump.

Ze is enorm invloedrijk geweest in de hele vraag hoe macht in de samenleving en tussen individuen werkt. En wat voor een structuur daarachter zit. Ik was dat voor mezelf aan het uitzoeken in een soort verlengde van de puberteit. Op mijn 19e beseftte ik dat ik twintig jaar later een vrouw van 39 zou zijn. Toen dacht ik: hoewel ik vrouwen van 39 supercool vind, ik zie mijzelf in de toekomst niet zo. Ik kwam tot de conclusie dat ik mij geen vrouw voelde. Vrienden vroegen vervolgens of ik mij een man voelde. Mijn reactie daarop was of iemand mij kon uitleggen hoe een man zich dan voelt. Ik ben toen heel erg mijn identiteit en positie gaan afpellen. Wat is het aspect van vrouw-zijn dat mij zodanig wrijving oplevert met de rest van de wereld? Zit dat in mij, zit dat in mijn kleding, zit dat in hoe ik aangesproken word? Zit dat in mijn spiegelbeeld? Het moeiteloos bewegen in de samenleving heeft heel veel te maken met macht en privilege.

Dit helder zien en daar meer over leren, daar is dat werk van Wekker heel erg instrumenteel voor geweest.

Je leeft als individu niet zonder geschiedenis, zonder context, zonder opvoeding. Je zit altijd ergens in een systeem en dat heeft invloed op je. Dat mensen nu voor mij aan de kant gaan als ik de tram uitstap, heeft ermee te maken dat ik er nu als jongen uitzie. En misschien wel als een jongen die enorm door je heen loopt als je niet aan de kant gaat. Een goede vriend van mij die er veel feminiezer en elfachtiger uitziet zei daarop dat ze voor hem echt niet aan de kant gaat. Het is niet het feit jongen dat dat maakt, maar het is het soort jongen. Daar zitten veel meer lagen onder.

Privilegebingo

Als ik Gloria Wekker tegen zou komen, zou ik wel willen weten waar ze nu mee bezig is. Ik heb als Chris, een witte man van bijna 1.80 meter, een soort van de privilegebingo gewonnen. In ieder geval in Nederland in de contexten waar ik mij over het algemeen in beweeg. Die privileges kan ik niet zomaar weggeven, hoewel ik dat graag zou doen. Desalniettemin, wat kan ik doen om dit systeem te ontmantelen? Natuurlijk in de schaal die mij menselijk mogelijk is. Ik doe nu wat ik kan, ik maak films om mensen te laten invoelen over hoe het is om niet in de norm te vallen. Of om mensen de consequenties daarvan te laten zien. Je wilt laten zien dat er meerdere assen zijn van identiteit, laten zien dat er inderdaad een groep is die lang de macht heeft gehad en dat daar misschien nog echo's van zijn. Tegelijkertijd betekent het dat zij die tot die groep behoren niet per definitie gediskwalificeerd zijn, maar het betekent wel dat iedereen zich er bewust van moet zijn dat niemand tot één homogene groep behoort.

Net zoals er verschillende manieren nodig zijn om het probleem rondom racisme aan te kaarten, geldt dit ook voor het verhaal over gender. Je hebt Judith Butler in de jaren '90 gehad die een bepaalde club mensen aantrok, maar ook dragqueens, feministen, jonge queer kids die er allemaal op hun manier mee bezig zijn. En je hebt bijvoorbeeld voetbalvrouwen die eveneens een rol spelen in complexere gesprekken over mannelijkheid en vrouwelijkheid. Je hebt het allemaal nodig.

Daarnaast zou ik willen weten of ze een poëtische kant heeft, welke fictie of poëzie ze leest of welke muziek ze luistert. Wat ze mooi of hoopgevend zou vinden. Wat ze schrijft is mooi, maar het is heel cognitief.

Mens

Ik zou het enorm bijzonder vinden als mensen mij een held vinden. Tijdens een demonstratie op het Museumplein stond ik enerzijds te denken dat ik het heel belangrijk vind om op zo'n bijeenkomst te zijn. Anderzijds was ik hier nu iemands hart onder de riem aan het steken, maar vroeg ik me af of dit ook niet op een andere manier kon. Toen kwam er een jongen naar mij toe die zei: 'Ik wilde toch even zeggen, wat jullie met de Transketeers doen, heeft mij zo erg geholpen. Echt heel erg bedankt'. Op dat moment zeg je: 'Wat ontzettend leuk! Ik ga dat ook tegen Bart en Jo zeggen.' Ik vind het dan heel moeilijk om te bevatten wat ik voor iemand heb betekend. Enorm ontroerend ook. In zekere zin doe ik het ook voor mijzelf toen ik 13 was. Want ik had destijds graag een beeld gehad van trans personen of diversiteit.

Tegelijkertijd mag het niet mijn doel worden. Daarbij speelt mee dat het eenrichtingsverkeer is als we als Transketeers filmpjes de wereld in gooien. Hierdoor kennen mensen mij zonder shirt en weten ze wat ik allemaal gezegd heb, en denken ze mij te kennen. Ze hebben een relatie met een schermversie van mij die misschien vertrouwd voelt, maar waar nog best veel onder zit. Door deze asymmetrische relatie is het heel moeilijk om de complexiteit van iemand te laten zien.

Ik zou graag iedereen willen aanmoedigen om iets van Gloria Wekker te lezen. En als je niet iets leest, kijk dan het filmpje op Brainwash waarin ze een toespraak geeft in de vorm van een heel mooie brief gericht aan haar nichtje. Proef, neem een hapje. Waag er eens een paar gedachten aan als je hier nog nooit over nagedacht hebt. Ze mag dan emeritus hoogleraar zijn en dikke boeken schrijven, maar ze is niet ontoegankelijk. Er zit een enorme hoeveelheid menselijkheid in en dat is belangrijk, want uiteindelijk zijn we gewoon allemaal mensen met dezelfde gevoelens: van moe zijn, honger hebben, ons niet gezien voelen tot liefdesverdriet.

CHRIS RIJKSEN

Een van de Transketeers. Zij maken films en educatief materiaal om de genderdiversiteit te laten zien die er altijd al geweest is.

Held: Gloria Wekker
Surinaams-Nederlandse antropologe, gespecialiseerd in genderstudies, Caribische studies, en de bestudering van seksualiteit, etniciteit en postkolonialisme. Zij is emeritus hoogleraar sociale en culturele antropologie aan de Universiteit Utrecht.

Chris Rijksen about Gloria Wekker

A special woman, who's been swimming against the current for thirty years and has been far ahead of her time, that's Gloria Wekker. I look up to her in a big way. I think she's an exceptional thinker, with a special kind of inner fire that never dies. That's why I want to put her in the spotlight, instead of a white gay man.

I think things fell into place for me when, as an art student, I followed a minor in Leyden that included a Gender & Ethnicity class. It dealt with power relations and colonial as well as post-colonial thought. She came to foreward and I was impressed that she could write this down so clearly and mercilessly. There was an uneasy truth in it that I myself hadn't seen before and couldn't put into words. Surely also because I'm white and don't have the experience of being oppressed because of my skin colour.

In the queer corners I move around in, people intensely discuss society as it's organised today. With the present power structures, life sucks for quite a lot of people. We can either hang up streamers to make life suck a little less, or we can change the whole system. But how do you do that? You want to make really capable people think that over. And when elections are involved, you want them to be people you can trust with your vote. For me that would be Gloria Wekker. With more other people, of course, it isn't something you should do alone.

Acknowledgement

I believe she said in one of her interviews that she went to the US in 1987 and there, for the first time, was taught by a black professor. She realised she has always been part of a system that was never built for her. She continued nevertheless, became an associate professor and then a professor, despite the critique that her work wasn't scientific. I imagine that's terrible. Her work touches on something that makes people furious, it makes them pull out all the stops to undermine and discredit her. That she still perseveres is nothing short of amazing. You need an enormous resilience for that. And now she has taken emeritus status and has entered politics.

Her story in *White Innocence* has caused a lot of bad blood among white people who feel they've been accused. In an interview, she talks about someone white who approaches her to say that they haven't benefitted from capitalism, either, because they've been poor. Gloria Wekker responds by saying that the person who approached her has grown up in a country with a national identity, which has encouraged her and taught her to be proud of it. She's been equipped with a certain sense of self-worth, which isn't something to feel guilty about, but surely is something that she needs to acknowledge. White people also need to acknowledge that this has not been an experience shared with black people.

Yet, hardly any in-depth debates are conducted about racism and (white) privilege. And when such a debate does occur, you won't find it in the papers or in any response to Wekker. Of course there's progress, but it comes in leaps and bounds. I think of the moment when Obama rose to presidency, and some people in small, antiracist circles hoped that we would finally be able to overcome the racist structures of society. But there were also people who feared that

this would incite a counter-reaction that would be nastier and more intense than before. And now here we are, saddled with Trump.

Gloria Wekker has been of enormous influence in the debate about the workings of power in society and between individuals. And about the question what kind of structure is at work behind it all. I was figuring this out for myself during a sort of extended puberty. When I was 19, I realised that I would be a 39-year-old woman in 20 years. At that moment I thought: Although I think 39-year-old women are supercool, I cannot see myself as one of them in the future. I came to the conclusion that I didn't feel like a woman. Friends then asked me whether I felt like a man. I responded by asking whether somebody could explain to me how a man was supposed to feel. At that moment, I started to radically peel off my identity and position. What is this aspect of being a woman that generates so much friction between me and the rest of the world? Is it something in me, is it in my clothes, is it something in how I'm addressed? Is it something in my mirror image? Moving around in society without effort has a lot to do with power and privilege. Wekker's work has been very instrumental in my ability to see this clearly and to learn more about it.

As an individual, you don't live without history, without context, without an upbringing. You always find yourself in some system, which influences you. That people move out of the way when I exit the tram, is due to the fact that I look like a boy now. And maybe even like a boy who will walk right through you if you don't step aside. A good friend of mine who looks much more feminine and fairylike, told me that they never make way for him. It isn't the fact of 'being a boy' that leads to this result, but being this kind of boy. 'Boy' is much more layered.

Privilege bingo

If I were to meet Gloria Wekker, I would like to know what she's doing now. Being Chris, a white male of almost 1 metre 80, I've won a kind of privilege bingo. At least in the Netherlands, in the contexts in which I generally move around. I can't just pass my privileges on to someone else, much as I'd like to do that. Despite this, what can I do to dismantle this system, of course on a scale that lies within my human possibilities? At present, I do what I can. I make films to make people empathise with how it feels when you don't meet the norm, or to show them the consequences of this. I want to raise awareness that there are multiple axes of identity, show people that, indeed, a group exists that has been in power for a long time and that echoes of that may still be heard. At the same time, this doesn't mean that all people belonging to this group have been disqualified per definition, but it does mean that we need to be aware that we don't belong to one, homogenous group.

Just like the different ways that are needed to touch upon the subject of racism, this also applies to the matter of gender. We had Judith Butler in 1990s who was followed by a particular club of people, but also drag queens, feminists, young queer kids, who're all engaged with this matter in their own way. We have women soccer players, for example, who also play a role in more complex discussions about masculinity and femininity. We need all of it.

I'd also like to know whether Gloria has a poetic side, what fiction or poetry she reads or what music she listens to. What she considers beautiful or hopeful. What she writes is beautiful, but it's very cognitive.

Human

I'd consider it hugely special if people think I'm a hero. During a demonstration on Museum Square, on the one hand, I thought how important it was to me to be present at such a gathering. On the other hand, while I was busy to buck people up, I also wondered whether there might be other ways to do this. Then a boy came up to me and said: "I want to quickly let you know that what you guys do with the Transketeers has helped me tremendously. Thank you so very much". You then say: "How nice! I'll pass this on to Bart and Jo." At such a moment, I find it hard to comprehend what I've meant to someone like that. It's very touching, too. In a way, I also do it for myself when I was 13. Because back then, I would've liked to have a mental picture myself of trans people or diversity.

At the same time, this can't become my only goal. When we as Transketeers throw a video into the world, it's one-way traffic, a limitation that plays a role. People know me without my shirt on and know all that I've said, and they think they know me well. They have a relationship with a screen version of me, which may feel familiar but is just the surface of me. This asymmetrical relationship makes it hard for me to show my personal complexity.

I'd like to encourage everybody to read something written by Gloria Wekker. And if you don't read anything, watch the video on Brainwash, in which she gives a speech in the form of a very wonderful letter to her niece. Taste, take a small bite. Give it a couple of thoughts if you've never thought about it before. She may be an emeritus professor who writes thick books, but she's not inaccessible. She has a huge amount of humanity and that's important, for in the end we're all humans with the same feelings: from feeling tired, being hungry or feeling overlooked, to a broken heart.

CHRIS RIJKSEN

Member of the Transketeers. They make films and educational materials to show the gender diversity that has always existed.

Hero: Gloria Wekker

Surinamese-Dutch anthropologist, specialised in gender studies, Caribbean studies, and the study of sexuality, ethnicity and postcolonialism. She is emeritus professor of sociology and cultural anthropology at Utrecht University.

So Roustayar over Marsha P Johnson

Als ik kijk naar waar we nu in de lhbtqi-beweging staan, dan hebben we veel te danken aan Marsha P. Johnson. Hoewel ze de term niet noemde, was haar manier van werken en de manier waarop ze naar dingen keek, gebaseerd op intersectionaliteit. Zij begreep het al in 1969.

Marsha leefde, samen met Sylvia Rivera, als een zwarte trans sekswerker in *the middle of poverty* in New York. Behalve dat ze streed voor de rechten van alle homoseksuelen, richtten ze zich expliciet op zwarte en People of Colour (PoC) queer mensen. Maar het ging hen ook om de positie van sekswerkers, het bestrijden van armoede en politiegeweld. Aangezien ze tot het afvoerputje van de samenleving behoorden, zagen ze door die positie haarscherp het klassenverschil tussen de witte en zwarte gemeenschap. In die analyse namen ze ook mee dat er verschillen waren in de queerbeweging. Maar ze wisten dat als ze tegen hun achterstelling wilden strijden, ze gezamenlijk – en bottom-up – moesten optrekken. Hiervoor moesten ze op zoek naar overeenkomsten, naar wat iedereen bond. In dit geval waren de overheid en de politie de vijand van deze queergemeenschappen. Wat Marsha en Sylvia gedaan hebben, en waar wij nu de Pride aan te danken hebben, dat is dus historisch.

In Marsha spreekt mij dan ook de kracht en moed aan. Ze wist bij alles wat zij deed dat dit tot haar dood kon leiden. Als het geen geweldsmisdrijf was, dan zou het aids of een politiekogel zijn. Uiteindelijk werd ze vermoord in 1992. Maar die opoffering, ondanks dat ze dit blijkbaar als haar lot zag, om er toch het beste van te maken, is bewonderenswaardig. Hoewel ze natuurlijk bang moet zijn geweest, sprak ze in een documentaire over haar leven eigenlijk heel makkelijk over de dood. Kennelijk gaf het haar een soort van bevrijding om de dingen te doen die ze graag wilde doen.

Elk jaar rond de Pride refereer ik aan haar om te laten zien dat haar verhaal nog altijd relevant is. Hoewel wij nu leven in betere omstandigheden – we kunnen trouwen en kindjes krijgen – realiseerde ik mij na het kijken van die documentaire dat er na vijftig jaar nog weinig is veranderd. Ik *struggle* daar zelf ook dagelijks mee als trans persoon.

Soms denk ik aan haar, vooral op momenten dat ik me een beetje hopeloos voel. Als dingen niet lopen. Toch ben ik ten opzichte van haar geprivilegieerd: zij gaf zoveel terwijl ze van de buitenwereld nauwelijks wat terugkreeg en dat ook nog eens in een moeilijker tijd. Hoe heeft ze dat gedaan? Als duo-raadslid probeer ik mijn steentje bij te dragen. En Marsha's kracht te gebruiken en door te geven. We staan wel op de schouders van die reuzen en door het gewoon te doen eer je die helden volgens mij het beste. Het is een grote opdracht, maar wel een heel belangrijke.

Als je goed kijkt naar welke mensen er het hardst worden geraakt en bij die groep begint met het zoeken naar oplossingen dan weet je ook dat je uiteindelijk iedereen mee gaat nemen. Daarbij is een intersectioneel perspectief onontbeerlijk, betrek dus alle bewegingen er bij: van de queer- en antiracisembeweging tot het feminisme en de klimaatbeweging. Als je dat niet doet neem je alleen maar de toplaag mee die juist profiteert, terwijl de onderste laag in dezelfde positie blijft steken. Dat zien we bijvoorbeeld bij trans mensen, zij bungelen nog steeds onderaan.

Toch zie ik dat de queerbeweging veel heeft geleerd. Dat er geput wordt uit de geschiedenis van Stonewall. Je ziet dat er nu al veel meer samenwerking is tussen de zwarte en PoC-beweging en

andere queerbewegingen. En dat er steeds meer sprake is van inclusieve taal, dat iedereen probeert om anderen er bij te halen. De Women's Marches, zoals laatst ook in Nederland, is daar ook een onderdeel van. Dat je laat zien dat moslims, sekswerkers, trans en queer mensen allemaal meedoen. Op het moment dat je die solidariteit gaat voelen en de verschillen erkent maar wel samen strijdt, dan heb je het antwoord gevonden. Daar put ik veel hoop uit.

Solidair

Wat ik wel vaak zie is dat de queerbeweging heel solidair is naar niet-lhbtï-groepen, maar dat dit omgekeerd niet vanzelfsprekend is. We moeten altijd zelf naar bijeenkomsten, organisaties en evenementen. Ik zat laatst na te denken over hoe dat kan. Maar dat laat de historie ook zien, zoals bij de solidariteitsacties met de mijnwerkers in het Verenigd Koninkrijk in de jaren 80. Aan de ene kant had je de lhbtï'ers die getroffen werden door de hiv-epidemie en het enorme politiegeweld, terwijl aan de andere kant de mijnwerkers stonden die een conflict hadden met de Thatcher-regering. Toen bedacht een collectief van lhbtï'ers dat beide groepen, ondanks hun grote verschillen, veel met elkaar gemeen hadden: onder de Britse bevolking waren ze beide niet geliefd. Toen is de campagne 'Lesbians and Gays Support the Miners' opgezet, al stonden de mijnwerkers in eerste instantie helemaal niet de te springen om die steun.

Op dit moment speelt het ook. Dat is soms frustrerend, maar het belangrijkste is dat we daarin ons geduld moeten bewaren. Als wij zeggen dat mensen niet voor ons mogen spreken, dat we het zelf moeten doen, dan moeten we het ook zelf doen. Dat betekent dus het zetten van die extra stappen, van meer energie erin stoppen, het vrijmaken van meer tijd om die discussies aan te gaan. Wat supervermoeiend is, zeker als je diezelfde discussie al honderd keer hebt gevoerd.

Maar die radicale beweging heb je nodig, zodat er in de politiek en in de mainstream aandacht komt voor zaken die in eerste instantie genegeerd worden. Daarbij moeten we er wel voor waken dat we niet te snel tevreden zijn met kleine veranderingen. Zo kunnen we inmiddels onze gender aanpassen in ons paspoort – leuk hoor – maar hoe zit het met de mensen die geen geboortecertificaat hebben? Zij zijn nog steeds *screwed*, evenals zij die stateloos zijn. Maar heel veel mensen denken daar niet over na. Zo kunnen sommigen in een bepaalde positie nog steeds niet meedoen. Het gebeurde vaker in de geschiedenis dat acties stopten bij kleine veranderingen, terwijl de echt rigoureuze en essentiële veranderingen uitbleven. Denk aan overheden die iets 'geven', zodat jij je daarna weer even koest houdt.

We moeten onze stem blijven verheffen, ook al is het tot vervelens toe.

Dat is volgens mij de enige manier om ervoor te zorgen dat we als 'een soort van normaal' worden beschouwd. Daarnaast moet het een aanmoediging worden om de queerbeweging overal bij te betrekken. Wij hebben een stem, want we leven overal en we zitten in alle rangen en standen. De grote vraag is wel wie die kar gaat trekken, want de huidige groep activisten doet al zoveel. De kopstukken, sleutelfiguren en de helden van nu moeten hun krachten bundelen door kennis, informatie en netwerken met elkaar uit te wisselen, zodat onze beweging kan groeien. Daarbij moeten we ook minder hard zijn naar elkaar toe. We maken soms publieke call outs naar elkaar en daar schiet je niks mee op. Zo verlies je je *allies*.

Bevrijden

Ik word er altijd heel bescheiden van als mensen mij als held of rolmodel zien: er zitten meteen heel veel verwachtingen aan vast. Maar ik geef het vaak terug door te zeggen dat we het samen doen. Ik had nooit in die raad gezeten als ik de steun en het vertrouwen niet had gekregen. Hoewel de politiek een manier is die je kan gebruiken, is het niet de enige manier. Het kan op zoveel vlakken. Maar ik ben er natuurlijk heel blij mee dat ik er voor mensen kan zijn, zodat zij zich wellicht zelf daarmee kunnen bevrijden.

Veel mensen waarderen het meeste in mij dat ik mijn mond opendoen en zeg wat ik vind. Dat zijn niet de meest populaire meningen, maar ik heb ook heel vaak gezegd dat ik niet in de politiek ben gekomen om populair te worden of gezellig te doen. Dat doe ik wel ergens anders.

Zo heb ik vorig jaar geageerd tegen de Pride die in mijn ogen werd *gepinkwasht*. Dat er slogans werden gehangen als Black Lives Matter, Trans Lives Matter en 50 Years Stonewall, maar dat heel veel mensen helemaal niets wisten over de geschiedenis van Stonewall. Of ze vroegen zich af wat Black Lives Matter met de Pride te maken had. Dat is jammer, want je wist daarmee dus geschiedenis of romantiseert het. Marsha is niet voor zichzelf en voor de lol opgestaan om dit te gaan doen. Ze was samen met anderen aan het strijden voor letterlijk het recht op zelfbeschikking. Gewoon mensenrechten. En met die strijd heeft ze aan de wieg gestaan van de Pride zoals die nu op veel plekken wordt gevierd.

Het viel mij ook op dat tijdens de Pride Walk er met 74 vlaggen werd gelopen – de landen waar homoseksualiteit verboden is – terwijl 72 van die landen een koloniaal verleden hebben. Blijkbaar worden zulke details vergeten. Waarom wordt historie niet op de juiste manier verteld? Als dat zou gebeuren op mainstreamniveau of op scholen, dan zou iedereen er op een heel andere manier naar kijken. Als iedereen weet dat Nederland een slavernijverleden van 400 jaar heeft zouden opmerkingen als: 'Wat is Black Lives Matter, het is toch All Lives Matter?' tot het verleden behoren.

Je ziet dus hoe verweven en onlosmakelijk de strijd van de queerbeweging verbonden is met alle andere strijd. En hoe intersectioneel het is. Het heeft niet alleen met het koloniale verleden te maken, maar ook met klasse en het milieuvraagstuk. Uiteindelijk moet iedereen mee kunnen doen, ongeacht huidskleur, etniciteit, gender, seksualiteit of beperking.

SO ROUSTAYAR

(Duo)raadslid van BIJ1

Held: Marsha P. Johnson

Amerikaanse activiste en dragqueen. Als veteraan van de Stonewall-protesten was Johnson in de jaren 60-90 een populair figuur in de New Yorkse kunst- en homowereld. Marsha wordt vaak gezien als de eerste publieke trans vrouw.

So Roustayar about Marsha P Johnson

When I look at where we now stand as the lhbtqi movement, there's much we have to thank Marsha P. Johnson for. Although she never uttered the term, her working method and the way she looked at things were based on intersectionality. She already understood this anno 1969.

Marsha lived, together with Sylvia Rivera, as a black trans sex worker in poor circumstances in New York. In addition to fighting for the rights of all gay people, they explicitly focused on black queers and People of Colour (PoC) queers. Yet, they were also concerned about the position of sex workers, the struggle against poverty and police violence. Because they belonged to the lowest of the low, they saw with great clarity the class difference between the white and black communities. They also included in that analysis the differences existing within the queer movement. But they knew that if they wanted to fight against their disadvantaged position, they had to act together – and from the bottom up. To achieve this, they had to look for similarities, for what would unite everybody. In this case that was the enemy of the queer communities: the government and the police. What Marsha and Sylvia have done, and to which we now owe the Pride, that's truly historical.

What speaks to me in Marsha is, therefore, her strength and courage. With every action she took, she knew it could lead to her death. If not through violence, it would be AIDS or a police bullet. She was finally killed in 1992. Yet, despite the fact that she apparently saw this as her fate, she sacrificed herself to try and improve things, and that's admirable. In a documentary about her life, although she evidently must 've been scared, she spoke really easily about death. It appeared to bring her a kind of liberation to do the things she liked to do anyway.

Each year, when the Pride is near, I refer to Marsha to show that her story is still relevant. Even though we now live in better circumstances, - we can marry and have children -, I realised after watching the documentary that still very little has changed, after fifty years. I, too, as a trans person, still struggle with this every day.

I sometimes think of her, especially at moments when I feel a little hopeless. When things don't go my way. Yet, compared to her, I'm privileged: she gave so much and received very little in return from the outside world, and in more difficult times, too. How did she do it? As a paired municipality council member, I try to contribute in my own way. And I try to use and pass on Marsha's strength. We do stand on the shoulders of these giants, and by just taking action, I think you honour these heroes in the best possible way. It's a tall order, but a very important one.

If you take a good look at the group of people that's hit the hardest and you take that group as the starting point to look for solutions, you also now that, eventually, you'll include everyone. To do so, you need an intersectional perspective, so get all movements involved: from the queer and antiracist movements to the feminists and the climate movement. When you don't, you only get the support of the top layer that profits anyway, while the bottom layer remains stuck in the same position. Like trans people: they still dangle all the way down, at the bottom.

I've noticed, however, that the queer movement has learned a lot. They draw on the history of Stonewall. There's a notable increase in cooperation between the black and PoC movement

and other queer movements. People increasingly use inclusive language; everyone makes an effort to involve others. The Women's Marches that were recently held in the Netherlands are a part of that, too. It shows that everybody, Muslims, sex workers, trans and queer people are all taking part. At the moment you start to feel that solidarity, acknowledge the differences but still struggle together, you've found the answer. It makes me very hopeful.

Solidarity

I often see that the queer movement shows much solidarity with non-lgbti groups, but that this isn't automatically reciprocated. We're always the ones who go to meetings and events, and approach organisations. I recently gave some thought to the possible cause. It's something history also shows us, for example through the solidarity actions of queers for the British miners in the 1980s. On the one hand, you had the lhbti people who were hit hard by the HIV epidemic and overwhelming police violence, and on the other hand the miners, who were in conflict with the Thatcher government. A collective of lhbti people then had the idea that, despite huge differences, both groups had a lot in common: they were both unpopular with the British public. The campaign 'Lesbians and Gays Support the Miners' was set up, even though the miners initially weren't very happy with that support.

The same thing happens now, too. That's frustrating sometimes, but most important is that we continue to be patient. If we state that people shouldn't speak in our place, that we should do it ourselves, then that's exactly what we must do. Which means that we must really take those extra steps, invest more energy, free up more time to engage in that debate. Which is all extremely tiring, the more so if you've already engaged in that debate a hundred times before.

You need that radical movement to make certain that politics and the mainstream will pay more attention to matters that have been ignored the first time around. However, we should guard against being satisfied too quickly with only small changes. We can now adjust our gender in our passport, for instance – very nice – but what about the people who don't have a birth certificate? They're still screwed, as are stateless people. But a whole lot of people don't think about that. That's why some people in certain positions are still excluded. It has happened before in history that actions stopped after small changes while the truly rigorous and essential changes never came about. Think of governments that 'give' you something, just to shut you up for a while.

We must keep on speaking up, even to the point where it gets boring.

In my view, that's the only way to achieve that we'll be seen as 'more or less normal'. In addition, it should serve as an encouragement to involve the queer movement in everything. We have a voice, since we live everywhere and are present in all ranks and classes. Yet, the big question is who'll carry the load, since the current group of activists is already doing so much. The present-day ringleaders, key persons and heroes should unite forces by exchanging their knowledge, information and networks, making our movement grow. In doing so, we should also treat each other less harshly. Now and then, we publicly lash out to each other, which achieves nothing. That's how you lose your allies.

Liberation

When people consider me a hero or role model, it always makes me very modest: behind such adoration, expectations immediately run high. I often respond to this effect by saying we're going to do it together. I would never have become a council member without the support and trust I received. Although politics is one way to achieve something, it's not the only way. It can be done in so many areas. But of course, I'm thrilled that I can be there for people, maybe give them an opportunity to liberate themselves.

Many people value in me most that I open my mouth and say what I think. What I express are not the most popular opinions, but I've said many times that I didn't enter politics to become popular or to behave sociably. Those things I do somewhere else.

Last year, for instance, I've stood up to the Pride because, in my view, it was pinkwashed. Slogans had been hung up like 'Black Lives Matter', 'Trans Lives Matter' and '50 Years Stonewall', while so many people knew nothing about the history of Stonewall. Or they wondered how Black Lives Matter was connected to the Pride. That's a shame, because history is erased or romanticised this way. Marsha did not stand up to do her thing just for herself or for fun. With others, she struggled for the literal right to self-determination. Just a human right. And with that struggle, she stood at the cradle of the Pride, which is celebrated in so many places.

I also noticed that during the Pride, people walked with 74 flags, – of the countries where homosexuality is prohibited -, while 72 of those countries have a colonial past. Apparently, such details are forgotten. Why is history not told correctly? If that were to happen, at the mainstream level or at school, people would see this in a very different light. The moment everybody knows that the Netherlands has a 400-year history of slavery, remarks like "What is Black Lives Matter, shouldn't it be All Lives Matter?" will never be made again.

So, you see how inextricably linked the struggle of the queer movement is with all other struggles, and how intersectional it is. It has to do, not only with the colonial past, but also with class and environmental matters. Ultimately, everybody should be included, irrespective of skin colour, ethnicity, gender, sexuality or disability.

SO ROUSTAYAR

(Paired) municipal council member for BIJ1

Hero: Marsha P. Johnson

American activist and drag queen. As a veteran of the Stonewall protests, Johnson was a popular figure in the New York art and gay scenes from the 1960s to the 1990s. Marsha is often seen as the first public trans woman.

Raisa Sambo over Lena Waithe

Als ik terugdenk aan mijn jeugd had ik helemaal geen mensen om tegenop te kijken. Ik zat altijd op de bank met mijn oma voor de tv en elke keer als er iemand verscheen met onze huidskleur, zoals Whoopi Goldberg of Eddy Murphy, zeiden we tegen elkaar dat we dat gingen kijken. Hoewel ik ze heel grappig vond – humor vind ik heel erg belangrijk in het leven – raakte ik niet meteen geïnspireerd in die zin van dat het mensen waren op wie ik wilde lijken of die ik wilde worden.

Hetzelfde gold voor de Spice Girls. Ik vond ze leuk, maar de enige die nog een beetje op mij leek was Mel B. en zij had eigenlijk niks te maken met wie ik was als persoon. Het was altijd dat ik bij verschillende mensen stukjes van mijn identiteit herkende, zoals iemands visie of kernwaarde, maar nooit mijn volledige identiteit.

Totdat ik vorig jaar door mijn partner Lena Waithe leerde ‘kennen’ via een foto. Meteen toen ik haar zag herkende ik mijzelf in haar. Naast de huidskleur, mindset en het gegeven dat we beiden een zwarte partner hebben was er het totaalpakket van genderexpressie, seksuele oriëntatie en ook geloof. Vooral dat laatste in combinatie met de rest vind je heel weinig.

Petje

Als eerste ben ik haar gaan volgen op Instagram. Op een gegeven moment zag mijn partner de foto waarin ze een regenboogcape droeg op een gala in 2018. Ik vond dat zo vet! Voor de rest deed ik er niks mee, totdat ik hoorde dat ze haar dreadlocks had afgeknipt. Dat kon ik echt niet geloven, daar ging de hele vergelijking. Toen ze uitlegde dat ze zich daarmee niet meer wilde conformeren aan de gendernormen binnen de lhbtqi+-gemeenschap, begon ze mij te inspireren.

Op het moment dat ik kort haar had en naar het openbaar toilet ging, kreeg ik vaak commentaar van mensen die achter mij liepen. Dan wist ik al hoe laat het was. Als ik me daarna omdraaide, volgden er snel excuses. Maar wanneer ik mijn haar liet groeien, had ik nergens last van. Daarom vind ik het ergens ook wel comfortabel om mijn haar zo lang te hebben, omdat ik weet dat iedereen mij meteen als een vrouw ziet. Toch draag ik in de zomer wel eens een petje en dan krijg je het weer.

Nieuw is dit voor mij niet. Ik kreeg van jongs af aan al de vraag of ik een jongen of een meisje was, met name door kinderen die altijd zo direct zijn. Toen vond ik het leuk om ‘allebei’ tegen ze te zeggen. Om ze in verwarring te brengen. Maar het bracht uiteindelijk mijzelf ook in verwarring. Toen ik namens het COC voorlichting ging geven op scholen, leerde ik over alle verschillende genderexpressies, over *non-binary* en genderfluiditeit. Voor sommige mensen kan dat een soort bevestiging zijn van gevoelens waar men eerder geen woorden voor had. Alleen in mijn geval was het een nadeel omdat ik ging kijken naar de definitie. Ik nam heel lang de buitenwereld als uitgangspunt, in plaats van mijn binnenwereld. Wat ik hiermee bedoel te zeggen is: ik ging mijzelf definiëren op basis van wat de maatschappij van mij verwachtte, in plaats van uit te gaan van mijn eigen innerlijke gevoelswereld.

Zo vond ik het in mijn jongere jaren leuk om nagellak te dragen, maar een maatje zei tegen mij:

‘Maar dat kan niet, je bent toch een *butch*?’ Door dit soort opmerkingen van mensen uit je *inner circle* kan je aan jezelf gaan twijfelen, helemaal op jongere leeftijd.

Lena was een spiegel voor mij, waardoor ik mijzelf ging afvragen in hoeverre ik authentiek ben en in hoeverre ik mij aan de normen wil houden die binnen de lesbische of de heteronormatieve gemeenschap gelden. Ik zeg nu dat ik mij een vrouw voel, ongeacht wat andere mensen denken over hoe een vrouw eruit moet zien. Ik definieer mijzelf niet meer als *non-binary*, ook niet genderfluide, ben gewoon vrouw. En ik draag gewoon mijn pet in de zomer. Ik heb weinig zin om het niet te doen, laat die ander zich maar oncomfortabel voelen. Maar het zorgt er wel voor dat ik er iedere keer bewust mee bezig ben. Als ik mijn pet op doe, weet ik dat ik die dag confrontaties kan verwachten.

God bless

Wat ik ook zo tof vind is hoe Lena met haar geloof bezig is. Zij refereerde er met die regenboogcape eigenlijk al aan. Het leek op een outfit die pastors dragen en waarop aan beide zijden twee afbeeldingen gestikt waren, elk in de vorm van een kruis. Ze probeerde hiermee duidelijk te maken dat er een moeizame relatie bestaat tussen het geloof en de lhbt-gemeenschap, maar dat neemt niet weg dat ze in God blijft geloven. Ik merk dat ik sinds een tijdje haar voorbeeld steeds bewuster volg en dit bijvoorbeeld via mijn ketting meer uitdraag: ja, ik ben gelovig en er zijn mensen in de gemeenschap die mij daarom afwijzen, maar ik geloof niet dat het God is die mij afwijst, ik geloof dat het die personen zijn.

Wat het lastig maakt is dat we in een seculier land leven. In Amerika is het normaal dat je je speech begint met *I thank God*, terwijl het hier veel minder gebruikelijk is. Memphis Depay zat bijvoorbeeld in het tv-programma *Pauw* waarin hij vertelde dat hij in God geloofde en het leek bijna alsof hij zich daarvoor moest verantwoorden. Dat maakt soms dat je er voorzichtiger in wordt om het erover te hebben.

Toch heb ik het bij mijn eerste speech bij de Amsterdam Pride Walk gewoon gedaan, op het einde zei ik *God bless*. Het is fijn dat als je merkt dat anderen het doen, en dat je dat kracht geeft om het zelf ook te doen. Na afloop kreeg ik van mensen te horen dat ze mijn speech een heel liefdevolle en hoopvolle toespraak vonden.

Ik zou Lena hiervoor willen bedanken en aan haar vragen of we een hapje kunnen gaan eten. Om te bespreken hoe zij in het leven staat. Als ik kijk naar alle autobiografieën van mensen die mij inspireren dan gaat het vooral om iemands mindset: wat heb je nodig om uiteindelijk succesvol in het leven te staan. En dan definieer ik succesvol niet in termen van geld of aan de top staan van een bedrijf of organisatie. Maar meer in wat je intentie is, wie je probeert te bereiken en hoe je dicht bij jezelf blijft.

Podium

Wat ik eveneens tof vind aan haar is dat ze altijd bezig is met het bieden van een podium voor anderen. In haar geval is dat de zwarte en lhbt-gemeenschap. Ze zegt altijd: ‘I allow myself to be

a vessel for God'. Als een boodschapper van zijn woord. Daarom heb ik ook gelijk ja gezegd tegen dit interview. In de hoop dat ik weer andere vrouwen kan inspireren. Daarbij denk ik altijd aan mijn intenties. Doe ik dit uit liefde? Dan zeg ik altijd ja. Of doe ik dit vanuit ego? Dan weet ik dat ik aan blokkades uit het verleden moet gaan werken. En ik vraag mij altijd af wie ik ermee probeer te bereiken. Soms weet ik het zelf niet eens, dan vraag ik het aan God.

Los daarvan, ben ik ervan overtuigd dat hoe zwaar het leven ook lijkt, je aankunt wat je op je pad tegenkomt. 'God Gives His Toughest Battles to His Strongest Soldiers', zoals Lena zegt. Geef niet op.

Wat ik daarnaast erg belangrijk vind, is dat veel meer mensen zichtbaar worden en blijven. Ik ben nu 33, dus het heeft ook zolang geduurd om eindelijk iemand te vinden waarin ik me kan herkennen. Dat is verdomd lang. Uiteindelijk heb ik het uit mijzelf moeten halen, dat is een applausje waard, maar we zouden echt ons best moeten doen om meer mensen een podium te bieden. Het zou al helpen als we ons allemaal wat kwetsbaarder op gaan stellen. Wat meer durven te delen. En dat wij ruimte bieden aan mensen die afwijken van de norm. We zijn zo'n land waarin normaal doen betekent dat je al gek genoeg doet, maar dat werkt niet. Dan wil iedereen in die zogenaamde sociale normen passen. Als we daar vanaf stappen en afspreken dat als je gewoon jezelf bent je eigenlijk al de beste persoon bent, zou dat zo tof zijn.

RAISA SAMBO

Netwerker en maatschappelijk werker binnen COC Haaglanden

Held: Lena Waithe

Amerikaanse scenarioschrijver, producent en actrice

Raisa Sambo about Lena Waithe

When I think back to my childhood, I had no-one at all to look up to. I always sat on the couch with my grandmother in front of the tv, and every time someone appeared with our skin colour, like Whoopi Goldberg or Eddy Murphy, we said to each other that we were going to watch that. Although I found them very funny – I think humour is very important in life – I didn't immediately get inspired, in the sense that they were people I wanted to resemble or wanted to become.

The same applied to the Spice Girls. I liked them, but the only one who looked a little like me was Mel B. and she had nothing to do with who I was as a person. I always recognised small pieces of my identity in different people, like someone's view or core values, but never my identity as a whole.

Until last year, when my partner showed me a photo and I 'got acquainted' with Lena Waithe. Right away when I saw her, I recognised myself in her. Besides the same skin colour, mindset, and the fact that we both have black partners, there was the entire package of her gender expression, sexual orientation and also her faith. Especially the latter is very hard to find in combination with the rest.

Small cap

At first, I started following Lena on Instagram. At some point my partner saw the photo on which she wears a rainbow cape at the 2018 gala. I thought that was so brilliant! For the rest, I didn't do anything with it until I heard that she had cut off her dreadlocks. I really couldn't believe it. When she explained that she did it to stop conforming to the gender norms within the lgbtqi+ community, she started to inspire me.

If I wore my hair short and went to a public restroom, I often received comments from people walking behind me. I always knew what this meant. If I turned around after remarks, people quickly apologised. But if I let my hair grow, I was never bothered. In a way, I think it's comfortable to have such long hair, since I know that everybody immediately sees me as a woman. Yet, in the summer I sometimes wear a little cap and then it starts again.

This is not new to me. When I was little, others already asked me whether I was a boy or a girl, especially other children, who are always very direct. Back then, I enjoyed telling them I was 'both'. Just to confuse them. Yet, in the end it confused me, too. When I started to give information about homosexuality at schools for the COC, I learned about all kinds of gender expressions, like being non-binary or gender fluid. For some people, this may be an acknowledgement of feelings for which they never had words before. But in my case it was a disadvantage, because I started to look at the definition. For a long time, my starting point has been the outside world, not my inner world. What I mean to say is this: I started to define myself on the basis of what society expected of me, not on the basis of my own inner world of emotions.

When I was younger, I liked to wear nail polish, for example, but my buddy said to me: 'Surely, you can't do that because you're butch, right?' This kind of remarks from people in your inner circle can make you doubt yourself, certainly at a younger age.

For me, Lena acted as a mirror that made me wonder to what extent I'm authentic and to what extent I want to abide by the norms existing within the lesbian or heteronormative community. Now I say that I feel I'm a woman, despite what other people think about how a woman is supposed to look. I no longer define myself as non-binary and not as gender fluid, either, I'm just a woman. And I just wear my cap in the summer. I don't feel like not doing it, let that other person feel uncomfortable. Yet, it causes me to be aware of this time and again. Each time I put on my cap, I know I can expect confrontations that day.

God bless

I also think it's so cool how Lena engages with her faith. She actually referred to it already with that rainbow cape. It resembled an outfit that pastors wear, with two images embroidered on the two sides, each in the shape of a cross. In this way, she tried to make clear that, although the present relation between the faith and the lgbtqi community is difficult, this does not keep her from continuing her faith in God. For some time now, I've noticed that I follow her example with increasing awareness, which I propagate more often through my necklace: yes, I am a believer and there are people in the community who reject me for it, but I don't believe that God is the one who rejects me, I believe it's these people.

What makes it hard is that we live in a secular country. In America, it's normal to begin a speech with "I thank God", but this is less common here. For example, Memphis Depay was a guest in the tv show Pauw, where he talked about his belief in God and it almost seemed as if he was held accountable for that. This sometimes causes me to be more careful talking about my faith.

Despite this, I've done it anyway during my first speech at the Amsterdam Pride Walk. At the end, I said "God Bless". It's good to notice that other people do it, which then gives you the strength to do it, too. Afterwards, people told me they thought my speech had been very loving and full of hope.

I'd like to thank Lena for this and would ask her to go to dinner somewhere. To discuss what her attitude in life is. When I look at all the autobiographies of people who inspire me, I'm mostly interested in their mindset: what do you need to be successful in life? And I don't define successful in terms of money or running a company or organisation. I mean success in terms of your intentions, who you're trying to reach, and how well you succeed in staying true to yourself.

Platform

Another thing I think is cool about her, is that she's always busy providing a platform to others. In her case that's the black and lhbtqi communities. She always says: "I allow myself to be a vessel for God". She acts as a messenger of His word. That's why I've agreed right away to do this interview. I hope to inspire still other women. In doing so, I always think about my own intentions. Do I do this out of love? In that case, I always say yes. Or do I do this for my own ego? I know then that I need to work on blockages from the past. I also always ask myself who I'm trying to reach. Sometimes I don't know and then I ask God.

Apart from this, I'm convinced that, however difficult life seems to be, you can deal with what you encounter on your path. "God gives His toughest battles to His strongest soldiers", as Lena says. Don't give up.

I also think it's very important that much more people become and stay visible. I'm 33 now, it has taken me this long to finally find someone in whom I can recognise myself. That's a damned long time. In the end, my source to draw on was myself, which deserves applause, but we really need to make an effort to offer a platform to more people. It would already help if we all dare to be more vulnerable, to share more. And to make room for people who diverge from the norm. We're a nation where behaving normally is already crazy enough, but that doesn't work. It makes people want to fit in with these so-called social norms. If we abandon this and make a pact that just being yourself already makes everyone into the best person possible, that would be so cool.

RAISA SAMBO

Networker and social worker at COC Haaglanden

Hero: Lena Waithe

American scriptwriter, producer and actress.

Thorn Vineyard over Stormé DeLarverie

Ongeveer twee jaar geleden hoorde ik voor het eerst van haar. Met House of Vineyard zouden we een *ball* organiseren en toen brainstormden we onder andere over de categorie 'androgynous face'. We zochten een queer held voor inspiratie en een van m'n *sisters* bij de House of Vineyard kwam met Stormé. Ik ben haar toen gaan opzoeken. Op de foto's herkende ik iets van mijzelf in haar. Niet qua uiterlijk, maar meer in haar houding: wat ze uitstraalde, een bepaalde zelfverzekerdheid.

Niet dat ik mij met haar wil vergelijken, maar Stormé is een queer rolmodel voor mij. Zij was een van de eerste, succesvolle dragkings. Vaak trad ze als enige king op in een show met 25 performers. Toen ik er in Amsterdam mee begon, bijna drie jaar geleden, waren hier ook geen dragkings echt actief. In die zin was ik ook een pionier. Dit betekende wel dat er niemand was van wie ik het kon afkijken. Dat vond ik niet per se eenzaam, maar ik hoopte wel dat er anderen bij zouden komen.

Inmiddels is de Amsterdamse dragkingscene aan het groeien. Ik heb in de tussentijd veel workshops gegeven en er is zelfs een draghouse nu. Het is inspirerend om te weten dat er zo lang geleden ook al iemand was die eigenlijk dezelfde soort kunst deed als ik.

Fearless

Er doen veel verhalen de ronde over de Stonewall-riots. Vooral speculaties over wie de eerste klap heeft uitgedeeld. Sommigen vermoeden dat Stormé de eerste was die een politieagent een mep verkocht. *She doesn't take no bullshit*. En vecht, zowel letterlijk als figuurlijk, waar ze voor staat.

Ik zou mijn innerlijke Stormé wel meer mogen *channelen*. Als er iemand op straat iets stoms tegen me zegt, dat ik dan gewoon wat terugzeg in plaats van mijn capuchon op te doen en door te lopen.

Maar je hebt niet altijd zin om het gevecht aan te gaan.

Als ik uitga als mijzelf, en niet als Thorn, dan denk ik altijd na over de kleding die ik aandoe. Zo trek ik meestal een T-shirt aan, waarin je bijvoorbeeld mijn borst niet ziet, en een iets wijdere broek. Hoewel ik non-binair ben, kan ik op deze manier passen als man. Omdat je hiermee waarschijnlijk de minste weerstand krijgt. Het is heel stom dat ik daar vantevoren al over nadenk, want je spreekt hiermee al de verwachting uit dat er iets vervelends gaat gebeuren. Of ik doe dingen niet, vanwege de angst voor de consequenties.

Deze reactie vloeit voort uit een moment waarbij iemand, terwijl ik een iets strakker shirt aan had, een hand op mijn borst had gelegd en vroeg wat ik daar had. Die persoon dacht dat ik hartpatiënt was en ging voelen, wat dus gewoon intimidatie is. Ik denk dat Stormé in deze situatie er iets van zou zeggen of diegene weg zou duwen.

Zij lijkt mij gewoon zo *fearless*. Ik probeer dat ook te zijn, maar je moet niet te naïef zijn, de rea-

liteit is dat er wel echt dingen gebeuren. Ik ben best *invested* in de community en ik hoor genoeg verhalen waarin het misgaat op queergebied waar ik echt boos van word. Als mensen op straat al tegen mij allemaal shit gaan lopen zeggen, moet je nagaan hoe dat is als je trans vrouw van kleur bent. En niet voor niets nemen veel dragqueens taxi's in plaats van dat ze fietsen.

Soms vraag ik mezelf wel af waar ik moet beginnen. Het is *overwhelming*. Dan organiseer je iets voor de queer community om iedereen te *empoweren* en zijn mensen heel blij, maar een maand later gebeurt er weer iets negatiefs: een scheldpartij of fysiek geweld. Dat vind ik best heftig.

Met die woede en frustratie probeer ik op het podium iets te doen. Voor mij is drag daarom echt meer dan alleen entertainment, ik wil laten zien dat er meer zit tussen man en vrouw. Bij mij uit het zich in een performance die voor sommige mensen gewoon een performance lijkt, maar die voor mij een stuk educatie én protest is. Mensen willen altijd naar je kijken en staren als je queer bent. En dan denk ik bij het betreden van het podium: fuck it, als je toch gaat kijken, kom maar op! Kijk maar! Ik ga zorgen dat je je ogen niet van mij af kunt houden. Zo neem je de controle terug.

Pak

Eigenlijk heeft Stormé haar hele leven gewijd aan het beschermen en helpen van andere mensen. Ze werd bijvoorbeeld 'The guardian of the lesbians in the Village' genoemd. In een documentaire zegt ze iets vets als: 'I am a person who survived and I help other people survive too.' Hiermee erken je dus je eigen *privilege* dat je iets hebt overwonnen en dat je daarmee ook een bepaalde verantwoordelijkheid hebt. Zo zie ik het ook. En ik ben door donkere periodes gegaan, maar ik heb het geluk dat ik nu weet wie ik ben. Dus wil ik ook graag anderen helpen om dat te vinden.

Zelf krijg ik veel reacties van mensen, soms met hele levensverhalen. Dan voel ik me super gevlijd. Ik reageer altijd, daarbij wil ik met nadruk tegen diegene zeggen: je kunt je eigen held zijn. Dat je dat voor elkaar kunt zijn, we zijn uiteindelijk een community. Het is niet zo dat een iemand per se de hele kar trekt, zonder bepaalde support zou ik ook niks zijn.

Toch spookt het best vaak door mijn hoofd: doe ik wel genoeg? Ben ik inclusief genoeg, spreek ik wel iedereen aan? Als het nog zou kunnen, had ik aan haar willen vragen hoe je de rust kunt krijgen en hoe zij bepaalde dingen zou aanpakken.

Maar misschien zou ik eerst willen vragen waar ik een goed pak kan kopen.

Unapologetic queer

Toen ik me meer in haar ging verdiepen, vroeg ik mij af waarom ik deze persoon niet kende. Maar dat is met heel veel van dit soort mensen. Stormé is een bi-culturele lesbische vrouw, en die verhalen missen we. Het is niet dat ze er niet zijn, maar ze worden niet verteld. Voor zover ik weet

identificeerde ze zich als vrouw, maar ze is denk ik wel een voorbeeld voor alle genderqueer personen: mensen die wat meer spelen met gender en zich niet aan die vaste rollen houden.

Op zich ben ik een optimist, ik geloof echt dat we de goede kant opgaan. Mensen doen hard hun best. Het gaat nu niet om enorme veranderingen op wettelijk gebied, maar meer om persoonlijke veranderingen: wie kan je aanraken, wie kan je een beetje zelfvertrouwen geven. Dat zijn allemaal kleine zaadjes die uiteindelijk tot meer leiden. Maar het blijft hard werken.

Het inspireert mij dat als ik COC-voorlichting op scholen geef dat jonge personen van veertien al veel meer zichzelf kunnen zijn dan toen ik zo oud was. Niet dat ik denk dat ik jaren heb verspild, maar ik was rond de 21 toen ik mezelf begon te zijn. En meer uit mijn schulp kroop. Bovendien zijn die leerlingen gewoon *unapologetic queer*, dat vind ik echt vet. Ben benieuwd wat we van hen kunnen verwachten als zij 25 zijn.

THORN VINEYARD

Dragking performer/activist

Held: Stormé DeLarverie

Een van de eerste, echt succesvolle dragkings.

Vermoedelijk is zij de persoon die de eerste klap uitdeelde bij de Stonewall-rellen.

Thorn Vineyard about Stormé DeLarverie

Around two years ago, I heard about her for the first time. With House of Vineyard we were planning to organize a ball and were brainstorming, among other things, about the category 'androgynous face'. We were looking for a queer hero to inspire us and one of my sisters at the House of Vineyard told us about Stormé. I looked her up. On the photo's I recognised something of myself in her. Not in the way she looked, but in her stance: what she radiated, a kind of self-confidence.

Not that I want to compare myself to her, but Stormé is a queer role model for me. She was one of the first successful drag kings. She often took to the stage as the only king in a show with 25 performers. When I started out in Amsterdam, almost three years ago, there were no drag kings really active here, either. In that sense I was a pioneer, too. Yet, that meant there was no-one from whom I could learn how to do it. I didn't necessarily think that was lonely, but I did hope that others would join me.

In the meantime, the Amsterdam drag king scene has started to grow. I've taught many workshops and nowadays, there's even a drag house. It's inspiring to know that, such a long time ago, there already was someone who performed the same kind of art that I do.

Fearless

There are many stories about the Stonewall riots. Mostly speculations about who dealt the first blow. Some suspect that Stormé was the first to punch a policeman. She didn't take no bullshit. And she fought, both literally and figuratively, for what she represented.

I would be wise to channel my inner Stormé a little more. When someone says something stupid to me on the street, I tell that person off instead of putting on my hoodie and walking away. But I don't always feel like fighting.

When I go out as myself, not as Thorn, I always think about the clothes I'm going to wear. Most of the time I wear a T-shirt, for instance, that hides my chest, and a somewhat wider pair of pants. Although I'm non-binary, in this way I can pass as a man, since that probably incites the least resistance. It's stupid I think about this beforehand, because in doing so, I already express the anticipation that something unpleasant will happen. Or I refrain from doing certain things, out of fear for the consequences.

This response is the result of a moment in which I wore a somewhat tighter shirt, and someone placed a hand on my chest, asking what I was hiding there. That person was under the impression that I was a heart patient and started to feel around, which was plainly intimidating. I think that, in this situation, Stormé would say something about it or would push that person away.

She just seems so fearless to me. I try to be like that, too, but you shouldn't be naïve; it's reality that awful things do happen. I'm quite invested in the community, and I hear enough stories

about things going wrong with respect to queerness to make me very angry. When people on the street heap all sorts of shit on me, imagine what that's like when you're a trans woman of colour. It's not for nothing that many drag queens take a taxi instead of riding their bike.

Sometimes I wonder where to start. It's overwhelming. You organise something for the queer community to empower them, and it makes people very happy, but a month later, again something negative happens: a name-calling or physical violence I think that's quite intense.

I try to do something with that anger and frustration onstage. That's why, for me, drag is much more than just entertainment. I want to show there's more in between man and woman. With me, that expresses itself in a performance that, for some people, seems nothing more than just a performance, but to me is education and protest as well. People always want to look and stare at you when you're queer. When I go onstage and this happens, I think "Fuck it, if you're going to look anyway, let's have it! Look all you want! I'll make sure that you won't be able to take your eyes off me." This is how I take back control.

Suit

Basically, Stormé has dedicated her entire life to protecting and helping other people. She was called, for example, 'The guardian of the lesbians in the Village'. In a documentary, Stormé says something as cool as: "I'm a person who survived and I help other people survive, too." Saying this, you acknowledge your own privilege of having overcome something, which also means that you have a certain responsibility. This is exactly my view, too. I've gone through some dark patches, but I'm lucky that I know now who I am. So, I really want to help others figure that out, too.

I get many reactions from people, sometimes their entire life stories. It makes me feel extremely flattered. I always respond, and I want to emphatically say to that person: "You can be your own hero. Or you can be a hero for each other." We are, after all, a community. There's no-one special who leads and without support, I myself would be nowhere, either.

Still, quite often I'm haunted by the question whether I'm doing enough. Am I inclusive enough, do I speak to everybody? If it were possible, I'd ask Stormé how you can gain tranquility, and how she would deal with certain matters.

But maybe my first question would be where I might buy a good suit.

Unapologetically queer

While getting more knowledgeable about her, I wondered why I didn't know this person. Yet, this applies to many of these people. Stormé was a bi-cultural, lesbian woman, and such stories are missing from history. It's not that they don't exist, but they aren't being told. As far as I know she identified as a woman, but I think she was an example of all gender queer persons: people who play with gender more often and diverge from those fixed roles.

Despite everything I'm an optimist. I really believe we're on the right track. People do the best they can. What's happening doesn't revolve around huge legal changes, but more around personal ones: who can touch you, who can give you a little self-confidence. These are all small seeds that will eventually grow into more. But it's hard work getting there.

When I raise awareness at schools for the COC, it inspires me that young persons aged 14 can be themselves much more than I could when I was that age. I don't think I've wasted those years, but I only started being myself around the age of 21. Only then did I crawl out of my shell. Moreover, those students are just unapologetically queer, and I think that's really cool. I look forward to what we may expect from them by the time they're 25.

THORN VINEYARD

Drag king performer/activist

Hero: Stormé DeLarverie

One of the first very successful drag kings. Allegedly, she was the person who dealt the first blow at the Stonewall riots.

*Interviewbundel bij de
expositie HELDEN van*

*Interview bundle with
the exhibition HEROES by*

Amsterdam, 2020

HELDEN

HELDEN

Nassiri Belaraj over René Klijn

Splinter Chabot over David Bowie en Prince

Astrid Oosenbrug over Andreas Burnier

Chris Rijksen over Gloria Wekker

So Roustayar over Marsha P Johnson

Raisa Sambo over Lena Waithe

Thorn Vineyard over Stormé DeLarverie